

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 2 - 3 grudnia 2018 roku
na kierunku *finanse i rachunkowość*

prowadzonym

na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych
Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie

Warszawa, 2018

Spis treści

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku.....	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	10
Zalecenia	10
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	10
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	24
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	34
Zalecenia	34
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	40
Dobre praktyki	40
Zalecenia	40
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	41
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	41
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	44
Dobre praktyki	44
Zalecenia	45
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	45
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	45

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	46
Dobre praktyki	46
Zalecenia	46
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	47
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	47
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	51
Dobre praktyki	52
Zalecenia	52
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	52
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	52
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	55
Dobre praktyki	55
Zalecenia	55
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	56
Załączniki:.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel, członek PKA
członkowie:

1. dr hab. Wiesław Ciechomski – członek PKA
2. dr hab. Bogusław Plago – ekspert PKA
3. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Adrian Nowak – ekspert PKA ds. pracodawców
5. Agnieszka Kowalczyk – ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Wizytacja na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie na kierunku *finanse i rachunkowość* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą oceny programowej obowiązującą w Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny oraz dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, pracownikiem Biura Karier, przedstawicielami Kół Naukowych, z osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	<i>Finanse i rachunkowość</i>	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I stopnia	
Profil kształcenia	Praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne / Niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	Dziedzina nauk ekonomicznych / dyscypliny: Ekonomia, Finanse, Nauki o zarządzaniu Dziedzina nauk prawnych / dyscyplina: prawo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów / 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	3 miesiące / 480 godzin	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	„Rachunkowość i finanse podmiotów gospodarczych”; „Finanse publiczne i skarbowość”; „Finanse w logistyce”; „Data science w finansach”.	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	-	140
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	1825	925

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1.Koncepcja kształcenia

1.2.Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3.Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie (WSEI) jest niepubliczną szkołą wyższą, działającą od 2000 roku (decyzja MNiSW nr DNS-1-0145677/EKo/2000). Uczelnia kształci studentów na 13 kierunkach. W jej murach studiuje obecnie ponad 6 tysięcy studentów. Na kierunku *Finanse i rachunkowość* kształcenie odbywa 140 studentów. Kierunek ten prowadzony jest od roku 2015/16.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji posiada zdefiniowaną misję, politykę jakości oraz wartości organizacyjne. Misja Uczelni „Twoja wiedza i umiejętności są dla nas najważniejsze” jest realizowana poprzez dbałość, by jej dyplom był dokumentem wiarygodnym dla pracodawców, potwierdzającym znakomite przygotowanie do podjęcia pracy zawodowej.

Uczelnia kreuje nowoczesne i wszechstronnie wykształcone społeczeństwo obywatelskie, zapewnia opiekę naukową i biznesową, wspiera społeczność lokalną, pracując na rzecz poprawy kondycji ekonomicznej regionu.

Uczelnia realizując swą misję przestrzega zasad profesjonalizmu, partnerstwa, związku procesu kształcenia z praktyką gospodarczą, innowacyjności i przedsiębiorczości.

Koncepcja kształcenia na kierunku „*Finanse i rachunkowość*” opiera się na powiązaniu edukacji z rynkiem pracy oraz na interdyscyplinarności kształcenia. Kształcenie realizowane jest na profilu praktycznym, który prowadzony jest m.in. poprzez praktyczne treści przekazywane studentom, jak również udział praktyków (interesariuszy zewnętrznych) w prowadzonych na kierunku zajęciach. Należy podkreślić, iż sprzyja temu lokalizacja uczelni w otoczeniu przemysłowym wielu firm np. Ursusa. W ten sposób Wydział czyni wysiłki w kierunku dostosowania oferty kształcenia do rynku pracy.

Interdyscyplinarność kształcenia przejawia się w ulokowaniu kierunku w dwóch dziedzinach naukowych, to jest nauk ekonomicznych i nauk prawnych. W ramach przyjętej koncepcji kształcenia jej realizacja zawiera aspekty ekonomiczne i prawne działalności przedsiębiorstw i jednostek administracji. W koncepcji zawarto efekty, jak i treści kształcenia obejmujące zagadnienia finansów w przedsiębiorstwie oraz jednostkach samorządu terytorialnego.

Koncepcja kształcenia i wynikające z niej kierunkowe efekty kształcenia zostały dobrze ulokowane w obszarze kształcenia, dziedzinach i dyscyplinach naukowych.

W ramach kierunku *Finanse i rachunkowość* studentom oferowane są cztery specjalności: „Rachunkowość i finanse podmiotów gospodarczych”, „Finanse publiczne i skarbowość”, „Finanse w logistyce” oraz „Data science w finansach”.

W planach rozwoju kierunku uwzględniane jest zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego, a w szczególności zgodność programu kształcenia z potrzebami lokalnego rynku pracy i jego korygowanie przy udziale interesariuszy zewnętrznych. Przy czym Wydział nakierowuje bardziej swoją koncepcję na kształcenie kadr finansowo-menedżerskich i z zakresu rachunkowości.

Lokalne instytucje publiczne i podmioty gospodarcze, z którymi współpracuje Uczelnia, uczestniczą w rozwijaniu oferty edukacyjnej, a działania z tym związane wynikają ze specyfiki potrzeb lokalnego rynku pracy. Koncepcja kształcenia na kierunku „*Finanse i rachunkowość*”

uwzględnić współczesne tendencje i oczekiwania w zakresie rozwoju finansów, o czym świadczy powołanie specjalności „Data science w finansach”.

Cele dotyczące rozwoju kierunku zawierają się w obszarach: otwarcia na otoczenie społeczne, gospodarcze i samorządowe. Widoczny jest bardzo dobry związek Uczelni z przedstawicielami wielu lokalnych firm, a także przedstawiciele jednostek samorządowych regionu.

W procesie opracowywania koncepcji kształcenia biorą udział interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni. Udział interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego) w procesie ustalania i doskonalenia koncepcji kształcenia realizowany jest zarówno poprzez współpracę w ramach wspólnych przedsięwzięć umożliwiającą wymianę informacji, przepływ propozycji oraz doświadczeń, jak i bieżące kontakty o charakterze nieformalnym z regionalnymi partnerami przemysłowymi, naukowymi i edukacyjnymi.

Przyjętą przez Uczelnię koncepcję kształcenia na kierunku „*Finanse i rachunkowość*” należy ocenić jako dobrą.

1.2.

Uczelnia prowadzi monitoring prac rozwojowych w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej, właściwych dla kierunku „*Finanse i rachunkowość*”, a także wykorzystuje wyniki tych prac w opracowywaniu i doskonaleniu programu kształcenia. W realizacji prac Wydział Administracji i Nauk Społecznych jest aktywnie wspierany przez Centrum Projektów i Współpracy Międzynarodowej.

Uczelnia jest bardzo aktywna w pozyskiwaniu środków z funduszy europejskich na realizację swych zadań. Tylko w okresie 2007-2017 uczelnia pozyskała 210 mln złotych. Wyniki tych projektów przyczyniły się do wspierania realizacji koncepcji kształcenia, chociaż niektóre z zakupionych urządzeń i stanowisk laboratoryjnych są zbyt zaawansowane, aby wykorzystać je wprost w działalności dydaktycznej. Uczelnia prowadzi projekt finansowania kierunku studiów prowadzonego w języku angielskim. Ma w planie przygotować podobną aplikację dla kierunku „*Finanse i rachunkowość*”.

Specjalność „Data science w finansach” daje możliwość nabycia praktycznych umiejętności z zakresu przetwarzania i analizy dużych danych i zapoznanie studentów z rolą danych w procesach podejmowania decyzji oraz z wykorzystaniem danych jako cennych aktywów strategicznych. Specjaliści „data science” to nowy rodzaj analityków danych, którzy nie tylko świetnie sobie radzą z technologią, ale również charakteryzują się dociekliwością ukierunkowaną na wykrywanie i rozwiązywanie istotnych kwestii biznesowych. Tego rodzaju ekspertów coraz częściej będą poszukiwać banki oraz firmy ubezpieczeniowe. Przygotowanie i rozpoczęcie kształcenia na tej specjalności oznacza, że uczelnia wykorzystuje najnowsze prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej właściwych dla finansów i bankowości.

1.3.

Kierunek studiów *finanse i rachunkowość* uczelnia przyporządkowuje do obszaru nauk społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia odnoszone są do takich dyscyplin naukowych (według wcześniejszej klasyfikacji) jak: finanse, ekonomia, nauki o zarządzaniu, prawo. Efekty kształcenia zostały prawidłowo odniesione do aktualnych wymagań prawnych na poziomie 6 PRK. W ramach kierunkowych efektów kształcenia uwzględniono łącznie 39 efektów kształcenia, w tym 14 efektów dotyczy wiedzy, 20 efektów umiejętności i 5 efektów odnosi się do kompetencji społecznych. W konstrukcji kierunkowych efektach kształcenia duży nacisk położono na umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne istotne na rynku pracy. Kierunkowe efekty kształcenia można ocenić jako spójne i właściwie odniesione do

uniwersalnej charakterystyki pierwszego stopnia PRK określonej w ustawie z dnia 22.12.2015 roku o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz.64 i 1010) oraz do charakterystyk drugiego stopnia PRK określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 26.09.2016 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia PRK typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1594).

Na poziomie grup modułów kształcenia uwzględniono szczegółowe efekty kształcenia związane z czterema specjalnościami: „Rachunkowość i finanse podmiotów gospodarczych”, „Finanse publiczne i skarbowość”, „Finanse w logistyce”, „Data science w finansach”.

Charakterystykę zbioru kierunkowych efektów kształcenia można ocenić pozytywnie z perspektywy ich spójności z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia nauk społecznych poziomu kształcenia i w szczególności profilu praktycznego, do których kierunku został przyporządkowany.

W ramach poszczególnych modułów kształcenia w kartach przedmiotów sformułowano szczegółowe/przedmiotowe efekty kształcenia uwzględniając efekty w każdej z grup (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Wskazano również na ich powiązania z kierunkowymi efektami kształcenia. Powiązania kierunkowych efektów kształcenia ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych modułów zajęć są przejrzysto zaprezentowane, a ich analiza wskazuje na spójność szczegółowych efektów kształcenia z efektami kierunkowymi dla poszczególnych przedmiotów ocenianego kierunku. Ponadto należy podkreślić, iż odniesiono szczegółowe efekty kształcenia do treści programowych, choć na poziomie ich grup (tak zwanych kursów) oraz stosowanych metod dydaktycznych.

Na ocenianym kierunku studenci są zobowiązani do zrealizowania trzymiesięcznych praktyk zawodowych. Uczelnia zakłada, iż praktyki stanowią integralną część procesu dydaktyczno-wychowawczego. Także dla tego modułu została opracowana karta przedmiotu i sformułowano 8 szczegółowych efektów kształcenia po 2 dwa w kategoriach wiedza i kompetencje społeczne oraz 4 w zakresie umiejętności. Efekty kształcenia przewidziane dla praktyk zawodowych wpisują się w kierunkowe efekty kształcenia.

Kierunkowe efekty kształcenia tworzą właściwą ramę do zdobywania przez studentów umiejętności praktycznych właściwych dla zakresu działalności związanej z kierunkiem *finanse i rachunkowość*. Jako przykłady kierunkowych efektów kształcenia związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym można przytoczyć efekty: „K_W05 zna źródła danych wykorzystywanych w analizach struktur i instytucji finansowych oraz metody i narzędzia takich analiz oraz ogólną metodologię badań w zakresie dyscypliny finansów”; czy: „K_U04 potrafi przewidywać praktyczne skutki konkretnych procesów oraz zjawisk finansowych, posługując się standardowymi metodami i narzędziami typowymi dla dyscypliny, jaką są finanse”; „K_U12 potrafi posługiwać się podstawowymi zasadami odnoszącymi się do zmiennych finansowych identyfikowanych w organizacjach, w tym zasadami dotyczącymi ewidencjonowania operacji gospodarczych i zarządzania finansami”.

Także efekty dla modułu Praktyka zawodowa posiadają praktyczny charakter wpisując się w kierunkowe efekty kształcenia dla profilu praktycznego. Przykładowo efekt: „M_U01 w warunkach rzeczywistych i symulowanych wykonać wybrane prace, zadania lub aktywności, typowe dla kierunku kształcenia *Finanse i rachunkowość*; kierować procesem własnego rozwoju zawodowego na podstawie zdobytego doświadczenia”.

O praktycznym wymiarze można mówić w przypadku wieku szczegółowych/przedmiotowych efektów kształcenia. Można potwierdzić, iż szczegółowe efekty kształcenia tworzą właściwe warunki do zdobywania przez studentów umiejętności praktycznych.

Kierunkowe efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób jasny i powinny być zrozumiałe, zarówno dla studentów, jak i pracodawców. Do sformułowania efektów

kształcenia zastosowano terminologię odpowiadającą dziedzinom i dyscyplinom nauki właściwym dla ocenianego kierunku studiów.

Właściwa konstrukcja zarówno kierunkowych jak i szczegółowych efektów kształcenia oraz powiązań pomiędzy nimi sprawia, iż istnieje realna możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Wskazanie form weryfikacji grup szczegółowych efektów kształcenia w kartach przedmiotów zapewnia, iż występuje możliwość sprawdzenia stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów. Temu ostatniemu sprzyja również uwzględnienie w kartach przedmiotów pewnych wytycznych do wystawiania oceny z osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia.

W zbiorze efektów kształcenia zarówno w odniesieniu do studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych uwzględniono efekty kształcenia w zakresie języka obcego: „K_U09 potrafi sporządzać typowe prace pisemne, w języku polskim i obcym (zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) z zakresu finansów i rachunkowości odnosząc się podstawowych ujęć teoretycznych oraz różnorodnych źródeł”; „K_U10 potrafi przygotować i zaprezentować wystąpienia ustne oraz uczestniczyć w dyskusji w języku polskim i obcym (zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) z zakresu finansów odnosząc się do podstawowych ujęć teoretycznych oraz różnorodnych źródeł”; „K_U11 potrafi posługiwać się terminologią używaną w ramach dyscypliny, jaką są finanse w języku polskim i obcym”.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zestaw kierunkowych efektów kształcenia oceniam pozytywnie z perspektywy ich spójności z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia nauk społecznych poziomu kształcenia i w szczególności profilu praktycznego, do których kierunek został przyporządkowany. Powiązania kierunkowych efektów kształcenia ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych modułów zajęć są przejrzysto zaprezentowane, a ich analiza wskazuje na spójność szczegółowych efektów kształcenia z efektami kierunkowymi dla poszczególnych przedmiotów ocenianego kierunku. Efekty kształcenia przewidziane dla praktyk zawodowych wpisują się w kierunkowe efekty kształcenia. Kierunkowe i szczegółowe efekty kształcenia tworzą właściwe warunki do zdobywania przez studentów umiejętności praktycznych. Właściwa konstrukcja zarówno kierunkowych jak i szczegółowych efektów kształcenia oraz powiązań pomiędzy nimi sprawia, iż istnieje realna możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W zbiorze efektów kształcenia zarówno w odniesieniu do studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych uwzględniono efekty kształcenia w zakresie języka obcego.

Dobre praktyki

--

Zalecenia

--

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Studia na kierunku *finanse i rachunkowość* pierwszego stopnia o profilu praktycznym są prowadzone w systemie modułowym. Nauka trwa 6 semestrów, podczas których student uzyskuje łącznie 180 punktów ECTS. W programie studiów przewidziano następujące grupy modułów: ogólnouczelniany, kierunkowy oraz do wyboru: specjalnościowe, fakultatywne i seminarium dyplomowe oraz praktykę zawodową. Realizując poszczególne grupy modułów student uzyskuje odpowiednio:

- w zakresie modułów ogólnouczelnianych łącznie 29 punktów ECTS;
- w zakresie modułów kierunkowych łącznie 80 punktów ECTS;
- w zakresie modułów specjalnościowych łącznie 30 punktów ECTS;
- w zakresie modułów fakultatywnych łącznie 15 punktów ECTS;
- w zakresie modułu seminarium dyplomowe łącznie 10 punktów ECTS;
- w zakresie praktyki zawodowej 16 punktów ECTS.

W ramach wymienionych grup modułów są realizowane moduły przedmiotowe, które mogą dzielić się jeszcze na tak zwane kursy. Zajęcia w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim są prowadzone w różnych formach takich jak: wykład, ćwiczenia, laboratoria, seminaria, zajęcia z praktykiem, praca studenta ewaluowana (przygotowanie i prezentacja projektów). Przykładowo na specjalności Rachunkowość i finanse podmiotów gospodarczych w programie studiów stacjonarnych występuje następujący udział poszczególnych form zajęć: 27% wykład, ćwiczenia 27,98%; laboratoria 1,53%, seminaria 6,37%, zajęcia z praktykiem 7,35%, praca studenta ewaluowana 2,89%, E-learning 6,1%, praktyki zawodowe 20,39%. Na pozostałych specjalnościach struktura form zajęć jest podobna. Analogicznie na studiach niestacjonarnych na specjalności Rachunkowość i finanse podmiotów gospodarczych występuje następujący udział poszczególnych form zajęć: wykład 22,30%;, ćwiczenia 23,6%, laboratoria 1,4%, seminaria 5,16%, zajęcia z praktykiem 8,8%, praca studenta ewaluowana 2,2%, E-learning 3,51%, praktyki zawodowe 32,99%. Na pozostałych specjalnościach struktura rodzajów zajęć jest podobna. Taka struktura liczby godzin według form zajęć zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych jest właściwa z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Plan studiów przewiduje realizację łącznie 1825 godzin zajęć dydaktycznych realizowanych w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim na studiach stacjonarnych oraz 1405 godzin na studiach niestacjonarnych. Wymagania w tym zakresie są spełnione. Łączna liczba punktów, którą student uzyskuje w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych wynosi 90 punktów ECTS.

Modułom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym przypisano na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych 96 punktów ECTS (w tym praktyki zawodowe 16 punktów ECTS), a zatem ponad 50% ogółu punktów ECTS dla programu kształcenia. W kartach przedmiotów jednoznacznie przypisano nakłady czasu pracy związane z zajęciami o charakterze praktycznym zarówno w odniesieniu do pracy w kontakcie z nauczycielem akademickim jak i pracy własnej studentów. Wymagania w tym zakresie dla profilu praktycznego zostają spełnione.

Moduły zajęć do wyboru stanowią dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych 80 punktów ECTS co stanowi 44,44 % sumy wszystkich punktów ECTS programu kształcenia. W szczególności wlicza się w to: moduły specjalnościowe i fakultatywne: 45 ECTS; seminarium dyplomowe: 10 ECTS; język obcy (j. angielski, j. rosyjski): 9 ECTS; praktyki zawodowe: 16 ECTS. Wymagania w zakresie umożliwienia studentom wyboru zajęć zostają spełnione.

Plan studiów przewiduje realizację praktyki zawodowej. Praktyka u pracodawcy jest realizowana w jednym ciągu lub w dwóch częściach tj. po pierwszym roku i po drugim roku studiów. Praktyka jest realizowana w czasie wakacji lub w innych dowolnych miesiącach.

W przypadku studiów stacjonarnych program studiów przewiduje zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze 25 godzin.

Obowiązkowy kurs języka obcego liczy na studiach stacjonarnych liczy 200 godz., zaś na niestacjonarnych 125 godzin.

Plany studiów obowiązujące na studiach niestacjonarnych w wymiarze przypisanych poszczególnym modułom punktów ECTS są zgodne z obowiązującymi planami na studiach stacjonarnych (poza zajęciami z wychowania fizycznego, którym nie przypisano punktacji ECTS). W odniesieniu do ocenianego kierunku dla poszczególnych specjalności w ramach studiów stacjonarnych liczba godzin zajęć jest identyczna. Podobnie jak i na studiach niestacjonarnych liczba godzin zajęć jest identyczna niezależnie od specjalności.

Na ocenianym kierunku studiów prowadzonym w formie studiów stacjonarnych poszczególne przedmioty realizowane są najczęściej w wymiarze 25 i 50 godzin. Seminarium licencjackie realizowane jest przez trzy ostatnie semestry w łącznym wymiarze 150 godzin. W programie przewidziana jest ponadto praktyka zawodowa w wymiarze 530 godzin, w tym 50 godzin wprowadzenia i podsumowania praktyki. Zachowane jest właściwe następstwo poszczególnych przedmiotów. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w semestrze piątym i szóstym. Nie wskazano jedynie momentu/semestru realizacji praktyki zawodowej, może to powodować, iż jej zbyt wczesna realizacja nie będzie odpowiadała przyjętym w praktyce celom kształcenia i realizacji zakładanych efektów kształcenia. Przyjęte w planie studiów wymiary godzin dla poszczególnych przedmiotów oraz modułów pozwalają na realizację założonych celów kształcenia. Sekwencja zajęć jest prawidłowa.

W ramach studiów niestacjonarnych I stopnia na ocenianym kierunku studiów poszczególne przedmioty realizowane są najczęściej w wymiarze 25 godzin. Moduł specjalności obejmuje 150 godzin. Seminarium licencjackie realizowane jest przez trzy ostatnie semestry w łącznym wymiarze 75 godzin. W programie przewidziana jest ponadto praktyka zawodowa w wymiarze 530 godzin, w tym 50 godzin wprowadzenia i podsumowania praktyki. Przyjęte w planie studiów wymiary godzin dla poszczególnych przedmiotów oraz modułów pozwalają na realizację założonych celów kształcenia. Sekwencja zajęć jest prawidłowa.

Uczelnia właściwie kształtuje liczebność grup studenckich w odniesieniu do różnych rodzajów zajęć. Wykłady odbywają się dla całych roczników, przy czym należy stwierdzić, iż odpowiednia infrastruktura dydaktyczna zapewnia właściwe warunki realizacji wykładów. Ćwiczenia prowadzone są w grupach studenckich liczących średnio 25-35 osób, zajęcia laboratoryjne, konwersatoria w grupach studenckich liczących 15-25 osób, zajęcia z wychowania fizycznego w grupach studenckich liczących 30-35 osób, seminaria dyplomowe w grupach liczących maksymalnie do 20 osób. W opinii studentów wielkości grup zajęciowych są odpowiednie i umożliwiają realizację programu kształcenia.

Integralnym i obowiązkowym elementem procesu kształcenia na ocenianym kierunku *finanse i rachunkowość* jest praktyka zawodowa. Praktyki zostały uwzględnione w programie studiów. Zasady odbywania i zaliczania praktyk określa Regulamin studenckich praktyk zawodowych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie przyjęty przez Rektora w formie zarządzenia. Nad przebiegiem procesu czuwa opiekun praktyk. Praktyki zawodowe są realizowane łącznie w wymiarze co najmniej trzech miesięcy, w trzech etapach i w następujących systemach czasowych, w uzgodnieniu z Pracodawcą oraz Uczelnią:

1. I etap realizowany w wymiarze 25 godzin, prowadzony przez pracodawców, przygotowujący studenta do odbycia praktyki zawodowej na wskazanych stanowiskach pracy;

2. II etap – realizowany u pracodawcy, na wskazanych stanowiskach pracy w wymiarze 3 miesięcy;

3. III etap - realizowany w wymiarze 25 godzin, podsumowujący osiągnięcia zakładanych umiejętności i efektów kształcenia przez studenta podczas praktyk zawodowych. Student składa do oceny „Raport z praktyki zawodowej” wraz z „Indeksem Praktyki Zawodowej”. Etap ten realizowany jest w formie warsztatów – dyskusji pomiędzy studentami, wymiany doświadczeń, prezentacji.

Praktyka u pracodawcy jest realizowana w jednym ciągu lub w dwóch częściach tj. po pierwszym roku i po drugim roku studiów. Praktyka jest realizowana w czasie wakacji lub w innych dowolnych miesiącach w ciągu roku w uzgodnionych dniach i godzinach pracy, pod warunkiem, że nie będą kolidowały z godzinami zajęć dydaktycznych. Studenci podnosili na spotkaniu praktyczne efekty zrealizowanych zajęć.

Dla praktyki zawodowej opracowana jest również karta przedmiotu, w której w prawidłowy sposób określono cele praktyki i efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Praktyka zawodowa odbywa się w oparciu o trójstronne umowy Pracodawca – Uczelnia – Student. Istnieją trzy formy realizacji praktyk studenckich, tj.:

- Praktyka zaaranżowana samodzielnie przez studenta. Student, który zaaranżował sobie praktykę we własnym zakresie, jest zobowiązany dostarczyć podanie informujące o przyjęciu na praktykę. Na tej podstawie jest zawierana umowa o organizację praktyki pomiędzy Uczelnią, Studentem i daną Instytucją.

- Praktyka organizowana przez Uczelnię. Student zwracał się do Uczelni z prośbą o pomoc w zorganizowaniu miejsca odbywania praktyki.

- Zaliczenie praktyki studenckiej w ramach wykonywanej pracy zawodowej pod warunkiem, że stanowisko zajmowane było pokrewne do kierunku kształcenia. W tym celu do podania o zaliczenie praktyk należało dołączyć zaświadczenie o zatrudnieniu wraz z zakresem obowiązków.

Miejsce odbywania praktyk musi być zgodne z programem praktyk, obranym kierunkiem kształcenia oraz zainteresowaniami studenta. Zgodę na podjęcie praktyki w danej Instytucji wydaje Koordynator praktyki.

Uczelnia współpracuje z ok. 80 instytucjami w zakresie realizacji praktyk zawodowych, z którymi zawarła porozumienia o prowadzeniu praktyk studenckich dla kierunków praktycznych (zgodnie z listą zamieszczoną na stronie internetowej uczelni - <http://www.wsei.lublin.pl/praktyki-i-staze/profil-praktyczny/>). Bazę placówek tworzą instytucje administracji samorządowej, placówki oświatowe, biura rachunkowe, sądy, NGO. Wśród wymienionych w zestawieniu instytucji dla kierunku *Finanse i rachunkowość* praktyki organizują jedynie 3 – Ball Packaging Europe Lublin (3 miejsca odbywania praktyk), Fundacja Help For You (5 miejsc odbywania praktyk) i EXLIBRA Sp. z o.o. (5 miejsc odbywania praktyk). Biuro karier podczas spotkania zapewniło, że dysponuje dla kierunków ekonomicznych ok 300 miejscami praktyk w każdym roku, jednakże w większości przypadków praktyka zaaranżowana jest samodzielnie przez studenta. Uczelnia tym samym jest w stanie zapewnić wszystkim zainteresowanym studentom miejsca praktyk.

Warunkiem zaliczenia praktyki studenckiej jest dostarczenie indeksu praktyki zawodowej oraz raportu z praktyki zawodowej opisujących przebieg praktyki. „Indeks praktyki zawodowej” powinien być potwierdzony przez opiekuna studenta oraz przez koordynatora praktyk. „Raport z praktyki zawodowej” powinien być potwierdzony przez koordynatora praktyk.

Uczelnia zakłada możliwość zaliczenia w całości lub w części praktyki na podstawie udokumentowanej aktywności zawodowej w kraju lub za granicą lub udokumentowanej nieodpłatnej formy zatrudnienia (np. wolontariat), działalności gospodarczej, zgodnej z profilem i obszarami kształcenia na kierunku. Praktyka zawodowa może zostać zaliczona w

całości pod warunkiem, że prowadzona przez studenta aktywność zawodowa umożliwiła mu osiągnięcie efektów kształcenia zawartych w programie praktyki zawodowej, a czas jej trwania nie był krótszy niż wymiar praktyk określony w sylabusie. Szczegółowe zasady zaliczania studentom WSEI w Lublinie praktyk zawodowych na podstawie udokumentowanego zatrudnienia określa zarządzenie Nr 1A/2018/2019 Rektora Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie z dnia 1 października 2018 roku. W przypadku kierunku zgodnie z informacją udzieloną przez pracownika Biura karier dla trybu niestacjonarnego studiów ok 60% studentów występuje z wnioskiem o zaliczenie praktyki na podstawie udokumentowanej aktywności zawodowej. Uczelnia dokonuje weryfikacji złożonych wniosków w tym zakresie czy prowadzona przez studenta aktywność zawodowa umożliwiła mu osiągnięcie efektów kształcenia zawartych w programie praktyki zawodowej, co potwierdzają występujące na Uczelni przypadki odmowy uznania prowadzonej aktywności zawodowej. Obecni na spotkaniu studenci potwierdzili również faktyczną realizację zaliczenia w całości lub w części praktyki na podstawie udokumentowanej aktywności zawodowej oraz fakt, że w przypadku kiedy zakres realizowanych czynności w miejscu pracy nie jest zgodny z kierunkowymi Uczelnia nie wyraża zgody na zaliczenie pracy zawodowej jako praktyki w ramach tego modułu.

Zgodnie z opisem modułu kształcenia dla Praktyki zawodowej zaliczenie przez koordynatora praktyki zarówno tej realizowanej faktycznie u pracodawcy, jak i zaliczanej w ramach wykonywanej pracy zawodowej następuje na podstawie przedstawionego do oceny „Indeksu Praktyki zawodowej” (tylko w przypadku realizacji praktyki zawodowej) wraz z „Raportem z praktyki zawodowej”. W identyczny sposób kwestię tą reguluje § 8 zarządzenia Rektora w sprawie Regulaminu studenckich praktyk zawodowych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie, zgodnie z którym warunkiem zaliczenia praktyk jest złożenie przez studenta „indeksu praktyki zawodowej” oraz „raportu z praktyki zawodowej” opisujących przebieg praktyki zgodnie z załącznikami do przedmiotowego zarządzenia. Podczas wizytacji przedłożono dokumentację praktyk studenckich, do których załączono w każdym przypadku wszystkie wymagane przepisami wewnętrznymi dokumenty:

- podanie dot. miejsca praktyk,
- kserokopia polisy NNW,
- umowa trójstronna o praktyki zawodowe,
- lista obecności,
- opinia pracodawcy,
- sprawozdanie z przebiegu praktyki,
- Indeks praktyki zawodowej,
- Raport z praktyki zawodowej.

Rektor Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie zarządzeniem Nr 33/2013/2014 z dnia 26 września 2014 roku ustalił formy i zasad nadzoru nad praktykami studenckimi na Wydziale Ekonomii i Logistyki w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie, w którym w § 1 pkt 2 lit. d ustalił, że w każdym roku akademickim kontroli przebiegu praktyki podlega minimum 50% studentów odbywających praktykę. Kontrola polega na osobistej wizycie kontrolującego w miejscu praktyki w czasie jej odbywania przez studenta lub telefonicznym sprawdzeniu obecności studenta na praktyce i realizacji praktyki. Przeprowadzona kontrola winna zostać udokumentowana w sposób wskazany w zarządzeniu.

Uczelnia przeprowadza ankiety ewaluacyjne po zakończeniu praktyk studenckich wśród studentów oraz pracodawców. Opinie zawarte w ankiecie służyć mają doskonaleniu programów i jakości kształcenia i na ich podstawie sporządzane jest po zakończeniu każdego roku akademickiego Sprawozdanie z realizacji praktyk zawodowych dla każdego z kierunków. Podczas wizytacji przedstawiono dla kierunku dla roku akademickiego 2016/2017 i 2017/2018. Zaprezentowane wyniki potwierdzają, że system praktyk na wizytowanym kierunku

prowadzony jest w sposób prawidłowy. Studenci poddani badaniu ankietowemu w zdecydowanej większości wysoko ocenili realizowane przez nich praktyki.

Studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym poinformowali, że praktyka zawodowa spełnia ich oczekiwania oraz umożliwia im zdobycie założonych efektów kształcenia.

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku na studiach stacjonarnych nie są obecnie prowadzone, natomiast na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w soboty i niedziele w godzinach od 8.00 do maksymalnie 18.30. Zgodność harmonogramu zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku z zasadami higieny procesu nauczania nie budzi zastrzeżeń. Harmonogram zajęć jest dostosowany do potrzeb studentów, co potwierdziły osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym.

Kształcenie na odległość jest realizowane jako forma wspomagająca zajęcia prowadzone tradycyjnie. Można mówić o stosowaniu metody blended learning. W kształceniu na odległość wykorzystywana jest nowoczesna platforma e-learningowa Moodle. Z informacji pozyskanej w trakcie wizytacji ZO wynika, iż w ramach działalności dydaktycznej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość autor kursu przygotowuje materiały dydaktyczne wymagane do realizacji danego rodzaju i typu zajęć na odległość uwzględniając czas przeznaczony na ten rodzaj zajęć w karcie przedmiotu. Wszystkie pozyskane informacje wskazują na poprawność realizowanych zajęć e-learningowych.

W kartach przedmiotów uwzględniono szczegółową kalkulację nakładów czasu pracy studenta uwzględniającą zarówno zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich jak i czasu pracy własnej. Kalkulacja nakładu pracy studenta mierzonego liczbą punktów ECTS uwzględnia dla zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela i studenta: wykłady, ćwiczenia, laboratoria, seminaria, zajęcia z praktykiem, pracę studenta ewaluowaną, e-learning, praktyki zawodowe. W kalkulacji nakładów czasu pracy studenta w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem wyodrębniono zajęcia praktyczne. Podobnie w przypadku pracy własnej studenta także uwzględniono pracę własną studenta praktyczną. Nie doprecyzowano jednak form, czy też rodzajów pracy własnej studenta. Mogłoby być zasadne doprecyzowanie formy pracy własnej studenta jak: przygotowanie do zajęć (studiowanie literatury, odrabianie prac domowych itp.); zbieranie informacji, opracowanie wyników, przygotowanie raportu, projektu, referatu, prezentacji, dyskusji; przygotowanie do kolokwium, zaliczenia, egzaminu.

Czas przewidziany na realizację programu studiów stacjonarnych i niestacjonarnych ocenianego kierunku oraz nakłady pracy studentów mierzone liczbą punktów ECTS przyporządkowanych do całego programu, a w jego ramach poszczególnym modułom kształcenia i przedmiotom stwarza możliwość zrealizowania wszystkich treści kształcenia i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Treści programowe ujęte zostały w sylabusach przygotowanych dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów. Treści programowe zostały ujęte odrębnie dla tak zwanych kursów realizowanych często przy wykorzystaniu różnych metod dydaktycznych. Zakres szczegółowości treści programowych jest właściwy. Są one spójne z nazwami przedmiotów i ich celami. Treści kształcenia nie są bezpośrednio w kartach przedmiotów powiązane z przedmiotowymi/szczegółowymi efektami kształcenia. Jednak analiza ich treści nie pozostawia wątpliwości, iż są spójne z przedmiotowymi efektami kształcenia i kierunkowymi efektami kształcenia.

Treści programowe, wsparte wskazaną studentom literaturą, odpowiadają aktualnemu stanowi zastosowań w praktyce wyników badań związanych z zakresem ocenianego kierunku oraz standardami działalności zawodowej właściwej dla ocenianego kierunku, a także są zgodne z potrzebami rynku pracy. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia zmieniające się potrzeby rynku pracy. Analizując realizowany program studiów ze względu na możliwość osiągnięcia

założonych efektów kształcenia w sferze praktycznej zauważyć należy, że program zajęć zakłada realizację licznych modułów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym służących zdobywaniu umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. Zapewniono dla kierunku szeroką gamę przedmiotów i zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Zajęcia te odbywają się w formie zajęć projektowych, dyskusji grupowych, analizy przypadku czy na przykład analizy doboru technik kontroli, dyskusji z praktykiem w siedzibie Uczelni, konwersatorium, ćwiczeń audytoryjnych, warsztatów, esejów, wizyt studialnych, lektoratów, laboratoriów jak również praktyk. Zajęcia prowadzone są również przez pracowników dydaktycznych posiadających doświadczenie zawodowe w związane z zakresem prowadzonych zajęć, zdobyte poza uczelnią, jak również wielu praktyków – aktualnych kierowników średniego i wyższego szczebla.

Należy stwierdzić, że Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów zapewniła niezbędną spójność programu i wymiaru praktyk studenckich oraz doboru miejsc, w których się odbywają z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Studenci pozytywnie oceniają przydatność praktyk.

Adekwatność form zajęć do omawianej treści została uznana za bardzo dobrą – studenci zdecydowanie potwierdzili, że przeprowadzane zajęcia mają w dużej mierze odniesienie do praktycznych aspektów wykładanej materii.

Zakres ujętych w programie kształcenia treści programowych jest odpowiednio kompleksowy z punktu widzenia założonych kierunkowych efektów kształcenia.

Metody dydaktyczne stosowane na ocenianym kierunku można uznać za właściwe i wysoce zróżnicowane. Dużą rolę odgrywają metody aktywizujące studentów do praktycznej pracy na zajęciach laboratoryjnych, projektowych, ćwiczeniach, podczas pracy własnej ewaluowanej, w trakcie warsztatów z praktykiem. Wysoko należy ocenić stosowanie gier symulacyjnych. Także w trakcie wykładów zakłada się uwzględnianie aktywizacji studentów, często określając taką formę zajęć jako wykład konwersatoryjny, czy wykład informacyjny wspomagany dyskusją. Metody dydaktyczne zostały przypisane w kartach przedmiotów tak zwanym kursom. Nie są natomiast bezpośrednio powiązane z efektami kształcenia. Uczelnia jednak na w Raporcie samooceny na przykładach wybranych przedmiotów wykazuje jak można powiązać metody kształcenia z efektami kształcenia. Praktycznemu przygotowaniu studentów służą na przykład takie metody jak: rozwiązywanie zadań rachunkowych, dyskusja grupowa, analiza przypadku uwzględniający treści poszczególnych kursów stosowane na przedmiocie Analiza danych w biznesie i finansach; gra – Przedsiębiorstwo symulacyjne w przypadku przedmiotu Przedsiębiorczość; laboratorium komputerowe, analiza przypadku i rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem Excella w przypadku przedmiotu Ekonometria.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili opinię, że metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się poprzez przygotowanie do zajęć oraz poprzez dodatkowe zadania i projekty. Studenci pozytywnie zaopiniowali stosunek zajęć teoretycznych do praktycznych.

Analiza kart przedmiotów, opinie studentów jak i przeprowadzone hospitacje zajęć potwierdziły, iż wysoce zróżnicowane metody dydaktyczne są w stanie zapewnić realizację wszystkich zakładanych efektów kształcenia zarówno na poziomie poszczególnych przedmiotów jak i całego kierunku, w tym osiągnięcie efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Uczelnia uwzględnia moduły kształcenia i treści programowe, które zapewniają właściwą praktyczność kształcenia na ocenianym kierunku.

Uczelnia zapewnia dostateczną elastyczności kształcenia w przypadku realizowanego programu kształcenia na ocenianym kierunku. Możliwości dostosowań metod kształcenia do zróżnicowanych potrzeb studentów wynikają z zapisów Regulaminu Studiów Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Studenci mogą studiować według indywidualnej organizacji

studiów oraz indywidualnego planu studiów i programu nauczania. Regulamin określa zasady i tryb przyznawania poszczególnych form indywidualizacji procesu studiowania. Regulamin studiów studentom niepełnosprawnym przyznaje dodatkowe uprawnienia, takie jak zapewnienie możliwości korzystania z odpowiedniego sprzętu specjalistycznego należącego do studentów; dostosowania formy i terminu przeprowadzania egzaminów i zaliczeń do rodzajów niepełnosprawności; odpowiednie przedłużanie czasu niezbędnego na przeprowadzenie egzaminu lub zaliczenia. Rozwiązania w zakresie indywidualizacji metod kształcenia w dostosowaniu do potrzeb różnych grup studentów można uznać za poprawne.

Studenci mają zapewniony odpowiedni dostęp do wykładów poza zajęciami w ramach konsultacji bądź innych form bezpośrednich kontaktów także z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej, w szczególności tym na platformie Moodle. Pozwala to na wspieranie indywidualnego rozwoju studentów, zachęcanie ich do aktywności i rozwiązywanie problemów, na jakie natrafiają w trakcie studiów.

2.2.

Uczelnia deklaruje, iż skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia prowadzona jest na trzech głównych etapach:

- poprzez egzaminy pisemne i ustne, zaliczenia pisemne (kolokwia) i ustne oraz w dużym stopniu wykonanie pracy zaliczeniowej, np.: przygotowywanie projektów i prezentacji, opracowywanie raportów i prezentacja ich wyników, wykonywanie innych prac praktycznych służących zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności;
- weryfikację założonych w programie kształcenia efektów kształcenia poprzez seminarium dyplomowe i przygotowanie pracy dyplomowej, a także w trakcie egzaminu dyplomowego;
- weryfikację efektów kształcenia w trakcie badania losów zawodowych absolwentów.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów kształcenia zostały sprecyzowane w regulaminie studiów w Rozdziale 6. Regulamin studiów określa między innymi skalę ocen. Ponadto szczegółowe metody oceny dla poszczególnych modułów kształcenia zawarte są w kartach przedmiotów. Dobór formy egzaminów oraz metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia zależy od formy zajęć dydaktycznych. Na kierunku *finanse i rachunkowość* stosowane zróżnicowane metody weryfikacji jak egzaminy pisemne i ustne, zaliczenia pisemne (kolokwia), a także prace zaliczeniowe (przygotowywanie projektów i prezentacji, opracowywanie raportów i prezentacja ich wyników). Metody te odniesiono do zaplanowanych efektów kształcenia. Warto zauważyć, iż weryfikacji efektów w zakresie wiedzy służą głównie: testy, kolokwia, prace pisemne. Umiejętności weryfikują metody służące aktywizacji i samodzielnej pracy studentów, takie jak: projekty, zadania, referaty, zadania praktyczne oraz obserwacja studenta podczas pracy w grupie. Pozwalają one również na ocenę studentów w zakresie kompetencji społecznych i zawodowych. Osiągnięcia studentów weryfikowane są także podczas bieżącej pracy na zajęciach (przekazywana przez nauczyciela informacja zwrotna), z wykorzystaniem praktycznych - aktywizujących studenta metod nauczania (zajęcia praktyczne z wykorzystaniem np. różnego rodzaju dyskusji, problemów praktycznych, *case study*, burzy mózgów, analizy decyzyjnej, metody zadaniowej, metody projektu). Wszystkie efekty kształcenia osiągnane przez studentów są dokumentowane i przechowywane.

W trakcie wizytacji ZO zostały wylosowane przykłady dokumentacji prac etapowych. Wylosowane prace etapowe potwierdziły różnorodność i kompleksowość stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia. Generalnie dokumentacja była zgodna z założeniami przyjętymi w kartach przedmiotów. Biorąc pod uwagę zakładane formy weryfikacji w kartach przedmiotów przedstawiona dokumentacja weryfikacji zakładanych efektów kształcenia nie zawsze była kompletna, co wynikało prawdopodobnie z praktyki odrębnego przechowywania dokumentacji z części wykładowej i ćwiczeniowej dla danego przedmiotu. Należy

rekomendować przechowywania łącznie całej dokumentacji weryfikacji dla danego modułu kształcenia.

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne i uwzględniają zasady sprawiedliwości, równych szans, a także są pomocne w procesie uczenia się. Harmonogram sesji egzaminacyjnej jest dostosowany do potrzeb studentów, co potwierdziły osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym. W opinii studentów system sprawdzania oraz oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty. Jest on dostępny w kartach opisów modułów kształcenia, a także przedstawiany podczas pierwszych zajęć dydaktycznych w danym semestrze. Założenia zawarte w kartach przedmiotów są konsekwentnie realizowane przez nauczycieli akademickich, a wiedza oraz umiejętności studentów są na bieżąco weryfikowane. Studenci są informowani o osiągniętych wynikach w trakcie zajęć oraz poprzez platformę Wirtualny Dziekanat. System oceny osiągnięć studentów zawiera konkretnie i jasno określone wymagania i obiektywnie formułowane oceny, co potwierdzili studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym.

Istotnym ogniwem w weryfikacji efektów jest praca dyplomowa mająca charakter praktyczny, pisana samodzielnie przez studenta w IV, V i VI semestrze. Temat pracy dyplomowej ma być zgodny z kierunkiem oraz specjalnością studenta. Praca przedstawiana jest w postaci pisemnego opracowania składającego się z rozdziałów. Zakłada się, że prace dyplomowe na kierunku *finanse i rachunkowość* powinny posiadać charakter praktyczny, i powinny stanowić rozwiązanie konkretnego problemu oraz w miarę możliwości miały mieć zastosowanie praktyczne.

Zespół oceniający wylosował przykłady prac dyplomowych do pogłębionej analizy. Generalnie potwierdzono prawidłowość doboru tematów prac dyplomowych do potrzeb kierunku *finanse i rachunkowość* o profilu praktycznym. Prace posiadały wyraźny wymiar praktyczny, ale też były prawidłowo udokumentowane na podstawie odpowiedniej literatury przedmiotu. Pewnym uchybieniem była tylko stwierdzona w niektórych przypadkach niepełna spójność tematu pracy ze specjalnością studenta.

Można potwierdzić, iż Uczelnia stosuje bogate i zróżnicowane metody weryfikacji osiągnięć efektów kształcenia dostosowując je do formy zajęć, etapu procesu kształcenia (na bieżąco i na zakończenie) i typu efektów kształcenia. Na podstawie analizy kart przedmiotów. Informacje o zasadach weryfikacji efektów kształcenia są powszechnie dostępne, nie tylko w kartach przedmiotów i w Regulaminie studiów, ale przekazywane są przez prowadzących na początku semestru. W przypadku kwestionowania obiektywności oceniania lub warunków egzaminu, student ma prawo wystąpienia o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego.

Szczegółowe zasady, tryb odbywania oraz zaliczania zajęć praktycznych i praktyk zawodowych studentów określa Regulamin studenckich praktyk zawodowych WSEI. Zgodnie z Regulaminem student może skorzystać z oferty praktyk zawodowych, przedstawionej przez Uczelnię lub wskazać podmiot, w którym chce odbywać praktykę. Student, który zorganizuje sobie praktykę we własnym zakresie, jest zobowiązany dostarczyć podanie informujące o przyjęciu na praktykę. Na tej podstawie jest zawierana umowa o organizację praktyki. Podanie dotyczące miejsca praktyk student powinien złożyć na dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyk. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 Regulaminu do zadań koordynatora praktyk należy m.in. kontrola postępów nauczania i dyscypliny studenta w czasie trwania praktyk. Na podstawie § 3 ust. 2 zawartych umów trójstronnych o praktyki zawodowe WSEI zobowiązuje się do sprawowania nadzoru merytoryczno – wychowawczego nad przebiegiem praktyki. Obowiązki te pełni w imieniu Uczelni opiekun praktyki, który jest upoważniony do kontroli realizacji programu praktyki. Formy i zasady nadzoru nad praktykami studenckimi na Wydziale Ekonomii i Logistyki w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie określił Rektor Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie zarządzeniem Nr 33/2013/2014 z dnia 26

września 2014 roku Zgodnie z postanowieniem w którym w § 1 pkt 2 lit. d ustalili, że w każdym roku akademickim kontroli przebiegu praktyki podlega minimum 50% studentów odbywających praktykę. Zgodnie z przedłożoną dokumentacją na uczelni prowadzone są hospitacje praktyk zawodowych, które jak oświadczone na spotkaniu z pracownikami Uczelni z Biura Karier obejmują ponad 50% realizowanych praktyk, w tym głównie poprzez osobiste wizyty kontrolującego w miejscu praktyk w czasie jej odbywania przez studenta. Wypowiedzi studentów obecnych na spotkaniu z przedstawicielami PKA potwierdziły hospitację praktyk przez przedstawiciela Uczelni. Wątpliwości Zespołu budzą przypadki niepełnej zgodności zadań/czynności z programem i planem praktyki w ramach Arkusza kontroli praktyk studenckich. Na przykład wśród czynności realizowanych przez jednego ze studentów w dniu kontroli wymieniono m.in. przygotowanie planu lekcji. Biorąc pod uwagę kierunek studiów *finanse i rachunkowość* czynności takie nie wpisują się w zakładane rezultaty kształcenia i w związku z tym ocena zgodności winna być „częściowa”. W 22 na 23 spośród skontrolowanych arkuszach kontroli praktyk studenckich stwierdzono odstępstwa od programu praktyki, jednocześnie ich nie uszczegóławiając (w 6 przypadkach wpisano „brak” lub „nie stwierdzono”). Zaliczenie praktyk zawodowych odbywa się na podstawie podpisanej umowy o organizacji praktyk oraz na podstawie przedstawionego do oceny „Indeksu Praktyki zawodowej” wraz z „Raportem z praktyki zawodowej”. Zdanie egzaminu pozwala na przypisanie studentowi punktów ECTS. Po zakończeniu praktyk studenci wypełniają anonimową ankietę – kwestionariusz oceny praktyki zawodowej. W zdecydowanej większości studenci ocenili miejsca, organizację oraz zgodność praktyki programem, samodzielność realizacji zadań jak również realizację oczekiwań studentów dobrze lub bardzo dobrze co potwierdzać może wysoki poziom realizowanych praktyk zawodowych. Prowadzone indeksy praktyki zawodowej umożliwiają opiekunom praktyk u pracodawcy na wyszczególnienie zakresu wykonywanych prac podczas praktyki, ocenę aktywności pod względem norm i zasad, samodzielności, sprawności i skuteczności, postawy i komunikacji oraz powiązanie ich ze zrealizowanymi efektami kształcenia. Zespół oceniający wskazuje na rozbieżności w zakresie efektów kształcenia dla praktyk zawodowych opisanych w Indeksie praktyki zawodowej oraz opisanych w sylabusie dla tego przedmiotu. Zgodnie z sylabusem dla Praktyki zawodowej student poprzez ich realizację winien osiągnąć 8 efektów kształcenia dla modułu: M_W01-02, M_U01-04 oraz M_K01-02, które pozwolą osiągnąć efekty kierunkowe: K_W02, K_W06, K_U01, K_U02, K_U05, K_U06, K_U08, K_U14, K_U16, K_U18-20, K_K01, K_K02, K_K04, natomiast indeks wskazuje na następującą listę efektów kształcenia: W01-03, U01-03 i K01-03, tj. łącznie 9 efektów. Z powyższego wynika, że na podstawie Indeksu nie będzie można zweryfikować osiągnięcia efektu umiejętności M_U04, zgodnie z którym student potrafi analizować i oceniać i swoje postępowanie, współpracować i komunikować się z współpracownikami.

W przedstawionej przez uczelnię dokumentacji oraz w trakcie wizytacji zespołu oceniającego nie stwierdzono przykładów osiągnięć projektowych studentów, a zatem nie sposób wskazać ich zgodności z koncepcją kształcenia i zakładanymi efektami kształcenia.

Uczelnia prowadzi monitoring losów absolwentów w oparciu o badanie prowadzone z wykorzystaniem ankiety oraz o dane z Ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych (ELA). W odniesieniu do kierunku *finanse i rachunkowość* należy jednak wzmiankować, iż w roku akademickim 2017/2018 jego studenci przystąpili po raz pierwszy do obrony prac. Na podstawie własnych ankiet stwierdza się, iż zatrudnienie absolwentów kierunku wyniosło 75%. Dotyczy to przy tym włącznie absolwenci studiów niestacjonarnych, który w znacznym stopniu pracowali już w trakcie studiów. Badania wykazały, iż 73% absolwentów wykonuje pracę zgodną ze zdobytym wykształceniem. Wysoki odsetek, bo 82% pracujących absolwentów uznaje, że wiedza i kompetencje zdobyte podczas studiów pomogły im zdobyć pracę, ewentualnie zmienić na

lepszą lub uzyskać awans. Wyniki wskazują ponadto, iż 93% absolwentów podejmując ponownie decyzję o rozpoczęciu studiów wybrałoby ten sam kierunek i tą samą uczelnię. Ponadto ustalono, że w dodatkowych formach kształcenia po zakończeniu studiów uczestniczyło 7% absolwentów. Wyniki monitoringu losu absolwentów w pełni potwierdzają wysoką przydatność na rynku pracy wiedzy i umiejętności zdobytych przez absolwentów ocenianego kierunku.

Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia opiera się na sformalizowanych procedurach opisanych w aktach wewnętrznych uczelni, których przestrzeganie jest przedmiotem kontroli zgodnie z wewnętrznym systemem zapewnienia jakości. Ocena taka jest dokonywana przez koordynatora modułu. Koordynator modułu wykorzystuje oryginalny arkusza oceny („Arkusze oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu”) i dokonuje oceny realizacji modułowych efektów kształcenia. Wypełniany przez koordynatora „Arkusze oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu”, poza danymi dotyczącymi koordynatora, zawiera takie pozycje jak: rozkład ocen wraz z komentarzem koordynatora, określenie czy cele modułu zostały zrealizowane oraz wyjaśnienie przyczyn ewentualnego braku realizacji, proponowane działania korygujące w trzech głównych płaszczyznach: treści kształcenia, metod kształcenia oraz metod weryfikacji efektów kształcenia, a także proponowane zmiany w programie kształcenia. Uwzględnia się także rozkład ocen studentów. Koordynator modułu dokonuje analizy rozkładu ocen, a następnie opisuje działania korygujące i doskonalące podjęte w poprzednim okresie oraz dokonuje analizy skuteczności tych działań. Jeśli wprowadzone wcześniej zmiany nie przyniosły zakładanych efektów i wyniki wciąż nie są zadowalające, koordynator proponuje wprowadzenie kolejnych działań korygujących. Kluczowa jest ocena koordynatora w zakresie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia zostały zrealizowane. W szczególności jeśli uznaje on, iż efekt nie został osiągnięty to dokonuje analizy przyczyn takiej sytuacji oraz proponuje działania korygujące. Natomiast w przypadku, kiedy cele modułu zostały zrealizowane, koordynator może zaproponować działania doskonalące, które pozwolą na lepszą realizację celów kształcenia w kolejnym roku akademickim. Po wypełnieniu formularza przez koordynatora zajęć „Arkusze oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu” jest on przekazywany do Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, gdzie są dokonywane analizy oraz tworzone zestawienia zbiorcze, które następnie są przekazywane Dziekanom wydziałów i władzom Uczelni.

Uczelnia dokonuje w odniesieniu do wszystkich prac dyplomowych sprawdzania stopnia ich samodzielności za pomocą systemu antyplagiatowego.

Cały system oceny osiągnięć efektów kształcenia jest przejrzysty i zapewnia rzetelność prowadzenia oceny. Studenci mają możliwość egzekwowania swoich praw i sygnalizowania wszelkich problemów w tym zakresie w drodze zarówno kontaktów bezpośrednich z nauczycielami akademickimi i władzami jak i anonimowych ocen wyrażanych w ankietach. Regulamin studiów przewiduje w szczególności możliwość wystąpienia o komisyjne sprawdzenie wiedzy i umiejętności. Bezstronność, rzetelność oraz przejrzystość procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wiarygodność i porównywalność wyników oceny nie budzi zastrzeżeń.

Oceny realizacji efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami dokonują co do zasady nauczyciele akademicy prowadzący te przedmioty. Weryfikacja wiedzy i umiejętności studentów przez szersze gremium ma miejsce jedynie w przypadku egzaminów dyplomowych z udziałem przewodniczącego komisji, promotora i recenzenta. Dobór nauczycieli akademickich przeprowadzających sprawdzanie i dokonujących oceny osiągnięcia efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń.

Na ocenianym kierunku studiów metody kształcenia na odległość są stosowane jedynie jako wspomagające klasyczny proces dydaktyczny. W przypadku stosowania takich form kształcenia z wykorzystaniem platformy Moodle, zapewniony jest właściwy proces oceny pracy studentów.

2.3.

Rekrutacja na I rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunek *finanse i rachunkowość* przeprowadzana jest przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną na podstawie zasad sformułowanych Uchwałą Senatu WSEI określającą zasady rekrutacji studentów na kierunek i rok akademicki. Zakłada się, iż kandydaci na studia przyjmowani są według kolejności zgłoszeń. Przyjmowane są osoby legitymujące się posiadaniem świadectwa dojrzałości. Wymaga się przy tym złożenia następujących dokumentów: kserokopia świadectwa dojrzałości (oryginał do wglądu), kserokopia świadectwa ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej (oryginał do wglądu), 2 fotografie, wypełniony kwestionariusz osobowy, kserokopia dowodu osobistego, wniesienie opłaty rekrutacyjnej, podpisanie umowy o warunkach odpłatności za studiach. Ponadto cudzoziemcy zobowiązani są złożyć dodatkowe dokumenty jak: zalegalizowane bądź opatrzone apostilem świadectwo uprawniające do ubiegania się o przyjęcie na studia, kserokopia paszportu, wizy, karty pobytu lub innego dokumentu uprawniającego do pobytu na terenie RP, polisę ubezpieczeniową, certyfikat bądź ukończony kurs potwierdzający znajomość języka polskiego. Na podstawie analizy dokumentacji można stwierdzić, że proces rekrutacyjny jest przejrzysty i uwzględnia zasadę równych szans, co potwierdzili studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym. Z punktu widzenia studentów liczba przyjmowanych kandydatów jest dostosowana do potencjału dydaktycznego kierunku *finanse i rachunkowość*. Bezstronność zasad i procedur rekrutacji oraz kryteriów uwzględnianych w postępowaniu kwalifikacyjnym zapewniająca równe szanse dla kandydatów w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku nie budzi wątpliwości.

Zgodnie z Raportem samooceny zasady oraz sposób potwierdzania efektów kształcenia uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego określa Regulamin studiów (Załącznik do Uchwały nr 18/2016/17 Senatu WSEI w Lublinie z dnia 18.12.2016 w związku z Uchwałą nr 110/2014/15). Określone zostały zasady, warunki oraz tryb potwierdzania efektów uczenia się. Decyzje w tej sprawie podejmuje Dziekan wydziału po stwierdzeniu zbieżności uzyskanych efektów kształcenia. Należy zauważyć, iż dotychczas na kierunku *finanse i rachunkowość* odsetek studentów korzystających z procedury uznawania efektów kształcenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym jest znikomy.

Uczelnia stworzyła formalne ramy potwierdzanie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem szkolnictwa wyższego. Efekty uczenia się uzyskane poza szkolnictwem wyższym potwierdza Dziekan po zasięgnięciu opinii Wydziałowej Komisji ds. Potwierdzania Efektów Kształcenia. Szczegóły postępowania określa Regulamin Potwierdzania Efektów Uczenia się. Analiza wzmiankowanego Regulaminu wykazała, iż jego konstrukcja jest prawidłowa. Jednocześnie jednak należy zauważyć, że na ocenianym kierunku nie była dotychczas przeprowadzona procedura w tym zakresie, w związku z czym nie sposób jeszcze ocenić prawidłowości praktycznego funkcjonowania potwierdzania efektów uczenia się. Można jednak stwierdzić, iż uczelnia zapewnia możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów oraz kwalifikacji uzyskiwanych w wyniku jego ukończenia.

Procedurę dyplomowania w WSEI określa Regulamin studiów oraz Regulamin pracy dyplomowej i trybu przeprowadzania egzaminu dyplomowego. Studenci zgodnie z sylabusem jednolitym dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych realizują seminarium dyplomowe, któremu łącznie z obroną pracy dyplomowej przypisano 10 ECTS. Seminarium dyplomowe

realizowane jest przez trzy semestry. Spotkania studentów z promotorem odbywają się podczas seminariów dyplomowych oraz konsultacji. Student jest dopuszczony przez Dziekana do egzaminu dyplomowego jeśli uzyskał zaliczenie ze wszystkich przewidzianych w programie modułów, praca dyplomowa została pozytywnie oceniona zarówno przez promotora jak i recenzenta, wynik kontroli antyplagiatowej został zaakceptowany przez promotora oraz po złożeniu przez studenta wymaganych dokumentów. Egzamin dyplomowy służy sprawdzeniu wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w całym okresie studiów. Egzamin dyplomowy odbywa się przed dyplomową komisją egzaminacyjną powołaną przez dziekana. Dyplomowa komisja egzaminacyjna składa się co najmniej z trzech osób, w tym z promotora i recenzenta. W trakcie egzaminu dyplomowego abiturient:

- prezentuje pracę dyplomową i odpowiada na pytania jej dotyczące;
- odpowiada na pytania sprawdzające zdobytą wiedzę.

Ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Dyplomowa komisja egzaminacyjna ustala ostateczny wynik studiów wpisywany na dyplomie, który obliczany jest jako suma: 50% średniej ocen z egzaminów i zaliczeń uzyskanych w czasie studiów, 25% oceny za pracę dyplomową oraz 25% oceny za egzamin dyplomowy; wyrażony słownie, według skali o której mowa powyżej. Procedura dyplomowania stosowana na ocenianym kierunku studiów nie budzi zastrzeżeń.

W uczelni funkcjonuje rozwinięty system działań mających na celu doskonalenie procesu osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów. Działania na poziomie poszczególnych modułów kształcenia zostały opisane wyżej. Natomiast uczelnia prowadzi także działania w tym zakresie na poziomie całego programu, które polegają na analizie i ocenie realizacji kierunkowych efektów kształcenia przez nauczycieli akademickich oraz przeprowadzonej analizy przez Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. Uczelnia wskazuje, iż ocena zbiorcza realizacji zakładanych kierunkowych efektów kształcenia na poziomie programu nauczania odbywa się na Radzie Wydziału, po zasięgnięciu opinii nauczycieli akademickich. Narzędziami wykorzystywanymi w tym procesie są „Arkusze kryteria oceny efektów kształcenia za rok akademicki” (wypełniany przez nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego), „Arkusze kryteria oceny programu studiów w zakresie jego zgodności z przepisami prawa na rok akademicki” (wypełniany przez nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego), Ankieta „Badanie losów zawodowych absolwenta” (wypełniana przez byłych studentów), „Ankieta pracodawcy absolwenta WSEI” (wypełniana przez pracodawców). Dziekan, po zasięgnięciu opinii minimum kadrowego – kadry kierunku oraz Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, przedstawia ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia na posiedzeniu Rady Wydziału oraz władzom Uczelni po zakończeniu danego roku akademickiego. Ocena stopnia realizacji założonych w programie efektów kształcenia obejmuje:

- ocenę zgodności założonych kierunkowych efektów kształcenia z efektami Polskiej Ramy Kwalifikacji;
- ocenę zgodności efektów kształcenia realizowanych w ramach poszczególnych modułów (sylabusy) z efektami kierunkowymi;
- ocenę właściwego doboru narzędzi walidacji efektów kształcenia założonych w danym programie kształcenia;
- ocenę zgodności założonych efektów kształcenia z oczekiwaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi interesariuszy;
- analizę rozkładu ocen z zaliczeń i egzaminów dla poszczególnych modułów;
- przegląd jakości prac dyplomowych i prawidłowości stosowania zasad ich oceniania;
- analizę efektywności kończenia studiów, skali odsiewu i jego przyczyn („Ankieta dot. rezygnacji ze studiów”);

- przegląd wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów uczelni (ankiety: „Badanie losów zawodowych absolwenta”; „Ankieta dla pracodawców w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów”).

Prowadzone działania w zakresie doskonalenia procesu kształcenia należy uznać za kompleksowe i dobrze służące poprawie jakości kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Czas przewidziany na realizację programu studiów stacjonarnych i niestacjonarnych ocenianego kierunku oraz nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS przyporządkowanych do całego programu, a w jego ramach poszczególnym modułom kształcenia i przedmiotom stwarza możliwość zrealizowania wszystkich treści kształcenia i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Nie doprecyzowano jednak form czy też rodzajów pracy własnej studenta. Sekwencja przedmiotów jest prawidłowa. Nie wskazano jedynie momentu/semestru realizacji praktyki zawodowej, może to powodować, iż jej zbyt wczesna realizacja nie będzie odpowiadała przyjętym w praktyce celom kształcenia i realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Treści programowe, wsparte wskazaną studentom literaturą, odpowiadają aktualnemu stanowi zastosowań w praktyce wyników badań związanych z zakresem ocenianego kierunku oraz standardami działalności zawodowej właściwej dla ocenianego kierunku, a także są zgodne z potrzebami rynku pracy. Zakres ujętych w programie kształcenia treści programowych jest odpowiednio kompleksowy z punktu widzenia założonych kierunkowych efektów kształcenia. Dobór treści programowych jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia.

Metody dydaktyczne stosowane na ocenianym kierunku można uznać za właściwe. Analiza kart przedmiotów, opinie studentów jak i przeprowadzone hospitacje zajęć potwierdziły, iż wysoce zróżnicowane metody dydaktyczne są w stanie zapewnić realizację wszystkich zakładanych efektów kształcenia zarówno na poziomie poszczególnych przedmiotów jak i całego kierunku, w tym osiągnięcie efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Uczelnia uwzględnia moduły kształcenia i treści programowe, które zapewniają właściwą praktyczność kształcenia na ocenianym kierunku.

Praktyki zawodowe organizowane są prawidłowo, a jako szczególnie cenne warto uznać wprowadzenie poza obowiązkowym wymiarem 3 miesięcznych praktyk dodatkowych etapów – wstępnego i podsumowującego w wymiarze 25 godzin każdy.

Można potwierdzić, iż Uczelnia stosuje bogate i zróżnicowane metody weryfikacji osiągnięć efektów kształcenia dostosowując je do formy zajęć, etapu procesu kształcenia (na bieżąco i na zakończenie) i typu efektów kształcenia. Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia opiera się na sformalizowanych procedurach opisanych w aktach wewnętrznych uczelni, których przestrzeganie jest przedmiotem kontroli zgodnie z wewnętrznym systemem zapewnienia jakości. Ocena taka jest dokonywana przez koordynatora modułu. Koordynator modułu wykorzystuje oryginalny arkusza oceny („Arkusz oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu”) i dokonuje oceny realizacji modułowych efektów kształcenia.

W uczelni funkcjonuje rozwinięty system działań mających na celu doskonalenie procesu osiągania efektów kształcenia przez studentów. Prowadzone działania w zakresie doskonalenia procesu kształcenia należy uznać za kompleksowe i dobrze służące poprawie jakości kształcenia.

Dobre praktyki

--

Zalecenia

- Zwrócić większą uwagę na sposób wypełniania Arkusza kontroli praktyk studenckich.
- Zespół wskazuje rozważenie wprowadzenia zmian w zakresie efektów kształcenia dla praktyk zawodowych opisanych w Indeksie praktyk zawodowych w celu dostosowania ich do opisanych w sylabusie dla tego przedmiotu.
- Doprecyzowanie semestrów realizacji praktyk zawodowych.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Wydział Administracji i Nauk Społecznych odpowiedzialny za realizację programu kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*, prowadzi politykę jakości, przyjętą przez Uczelnię. Realizacja polityki jakości jest częścią misji i Strategii rozwoju Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

Od 2011 roku działa Uczelniana Komisja ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia, która opracowała główne założenia deklaracji polityki jakości kształcenia WSEI w Lublinie. Polityka jakości została pozytywnie zaopiniowana przez Senat uczelni w 2013. Od 2012 roku funkcjonuje w Uczelni Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, który określa procedury projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia. Wewnętrzny System określa również udział w tych procesach interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Doskonalenie systemu w zakresie odbywało się w latach 2014 - 2015, i jest w dalszym ciągu kontynuowane (ostatnia aktualizacja - Zarządzenie Rektora Nr 1/2016/2017 z dnia 01.10.2016 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie).

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości ma strukturę dwupoziomową. Obejmuje działania realizowane na szczeblu Rektora oraz Dziekana Wydziału. Na szczeblu Rektora zarządzanie procesem dydaktycznym oraz doskonalenie systemu realizowane jest z udziałem: Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw studenckich, Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia, Uczelnianą Komisję ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia, Zespół ds. Rozwoju Dydaktyki.

Natomiast na szczeblu Wydziału przez: Dziekana, Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, Wydziałowe Zespoły Programowe dla kierunku. Koordynacja i nadzór działań związanych z wewnętrznym systemem zapewnienia i doskonalenia jakości w WSEI prowadzona jest przez Dział Organizacji i Jakości Kształcenia. W oparciu o przedstawioną w czasie wizytacji dla kierunku *finanse i rachunkowość* dokumentację, można stwierdzić, iż wszystkie akty prawne w sposób kompleksowy oraz zgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi regulują zagadnienia z zakresu zapewnienia jakości kształcenia. Zakres kompetencji i uprawnień oraz rozkład odpowiedzialności w tym procesie został jednoznacznie określony, a postulowane cele i procedury doskonalenia jakości kształcenia są spójne.

Na poziomie Wydziału Administracji i Nauk Społecznych system funkcjonuje wg opisanych procedur, przyjętych Uchwałą Rady Wydziału Ekonomii i Logistyki, zaś po zmianach organizacyjnych na Wydziale Administracji i Ekonomii (od 01.10.2015) i aktualnie na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych (od 01.10.2017) jako udoskonalony system w niżej opisanym kształcie i wg określonych procedur postępowania (Uchwała nr 2/2017/2018

Rady wydziału Administracji i Nauk Społecznych WSEI w Lublinie z 24.10.2017r w sprawie: aktualizacji Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia). System obejmuje wszystkie realizowane na Wydziale kierunki kształcenia w tym oceniany kierunek.

W skład systemu wchodzi 4 procesy, tj.:

a. *główny* – w jego ramach

- opracowanie programów kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale,
- rekrutacja,
- organizacja i prowadzenie zajęć dydaktycznych,

b. *dydaktyczny* - w jego ramach

- organizacja i prowadzenie zajęć dydaktycznych,
- zaliczanie semestru,
- organizacja praktyk,
- proces dyplomowania,

c. *pomocniczy* - w jego ramach

- kadry (w tym: zatrudnienie, okresowe oceny kadry, doskonalenie zawodowe),
- wyposażenie- baza i środki dydaktyczne,
- nadzór nad systemem zapewnienia jakości

d. *doskonalący* - w jego ramach

- badanie jakości zajęć dydaktycznych,
- audyty wewnętrzne,
- współpraca z pracodawcami i absolwentami

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia zawiera opis struktury oraz procedur dla w/w procesów. Pozostałe dokumenty regulujące funkcjonowanie systemu w odniesieniu do kluczowych procesów to: Uchwała Senatu Nr 22a/2016/2017 z dnia 08.12.2016 r. w sprawie ogólnych wytycznych dotyczących programów studiów opartych na Polskiej Ramie Kwalifikacji; Zarządzenie Rektora Nr 19/2016/2017 z dnia 30.01.2017 r. w sprawie: szczegółowego projektowania programów kształcenia oraz Zarządzenie Rektora Nr 14a/2016/2017 z dnia 02.02.2017 r. w sprawie ogólnych wytycznych dla Wydziałów dotyczących zasad przydzielania godzin i punktów ECTS dla poszczególnych grup zajęć w programie kształcenia.

Opis działań odzwierciedlających zasady przedstawione w wewnętrznych aktach prawnych WSEI potwierdza, że projektowanie programów i efektów kształcenia odbywa się systematycznie i jest realizowane kompleksowo z udziałem zarówno interesariuszy wewnętrznych (kadra dydaktyczna, studenci), jak i zewnętrznych (pracodawcy, przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, absolwenci). Udział ten zapewniony jest również poprzez włączenie poszczególnych grup interesariuszy w organy powołane na rzecz doskonalenia jakości kształcenia, tj.: Uczelnianą Komisję ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia (w składzie: Prorektor ds. Dydaktyki i Jakości Kształcenia, Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia, Przewodniczący Wydziałowych Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, przedstawiciel administracji WSEI, przedstawiciel pracodawców przedstawiciel studentów oraz dwóch przedstawicieli nauczycieli akademickich) oraz Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia (w składzie: Przewodniczący, 6 nauczycieli akademickich, 2 pracodawców, 2 absolwentów, 2 studentów).

Podstawową jednostką projektowania jest Wydziałowy Zespół Programowy dla kierunku kształcenia złożony z nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Mają oni możliwość zgłaszania propozycji dotyczących projektowania programów, wykorzystując procedury formalne takie jak: semestralna ocena - *Arkusze oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu*. Po zakończeniu realizacji cyklu kształcenia, koordynator modułu/przedmiotu wraz z zespołem zaangażowanym w proces dydaktyczny tego

modułu/przedmiotu dokonują oceny realizacji modułowych/przedmiotowych efektów kształcenia oraz sugerują zmiany w programie kształcenia. Posiedzenia Rady Wydziału oraz nieformalne konsultacje władz Wydziału z pracownikami naukowymi są też okazją do składania sugestii odnośnie do projektowania i doskonalenia programów kształcenia. Studenci uczestniczą w projektowaniu programów kształcenia, mając swoich reprezentantów w organach opiniodawczo - doradczych – (przedstawiciel studentów jest członkiem Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia). Mają również swoją reprezentację w Senacie Uczelni. Wszyscy studenci w bezpośredni sposób mają możliwość zgłaszania uwag i sugerowania zmian, wypełniając co semestr *Ankiety oceny zajęć dydaktycznych*. Udział studentów w kształtowaniu programu kształcenia odbywa się również poprzez funkcjonowanie systemów nieformalnych poza przyjętymi procedurami WSZJ. Studenci co roku zachęceni są do wyboru starosty roku. Spotkania ze starostami wszystkich kierunków prowadzonych na Wydziale prowadzone są systematycznie przez Dziekana. Spotkania te ukierunkowane są na dyskusję dotyczącą możliwości usprawnienia procesu dydaktycznego, w tym modyfikacji programu kształcenia. Sugestie studentów gromadzone są również w ramach nieformalnego przekazu informacji w kontaktach z władzami wydziału i pracownikami dziekanatu.

Poza interesariuszami wewnętrznymi w procesie projektowania programów i efektów kształcenia biorą udział pracodawcy i przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Bezpośredni udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu programów odbywa się poprzez udział przedstawicieli przedsiębiorstw i innych instytucji jako dydaktyków w procesie kształcenia. Udział tzw. *praktyków*, w realizacji modułów kształcenia na studiach I stopnia o profilu praktycznym jest znaczny. W strukturze każdego z modułów wydzielone są warsztaty z *praktykiem*. Zajęcia realizowane są również w dużym stopniu z udziałem osób posiadających poza doświadczeniem naukowym doświadczenie zdobyte poza środowiskiem uczelni. Osoby te na równi z nauczycielami akademickimi uczestniczą w formalnych procedurach kształtowania programu kształcenia. Ich opinie prezentowane w mniej sformalizowany sposób gromadzone są w ramach konsultacji z Dziekanami oraz opiekunami modułów/przedmiotów. Współpraca z szerzej ujmowanym otoczeniem społeczno-gospodarczym ma charakter formalny. Przedstawiciele pracodawców i otoczenia społeczno-gospodarczego są członkami organów opiniodawczo-doradczych tj. Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. Udział reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego w kształtowaniu programu kształcenia realizowany jest również w ramach umów o współpracę podpisanych z przedsiębiorstwami regionu, których zakres obejmuje m in. organizację praktyk zawodowych, udział przedstawicieli przedsiębiorstw w pracach Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, współpraca w zakresie przygotowania prac licencjackich i magisterskich przez studentów WSEI.

Jako element współudziału otoczenia społeczno-gospodarczego w kształtowaniu programów, należy uznać również sugestie zgłaszane w odniesieniu do realizowanych praktyk zawodowych na studiach I stopnia (*Kontrola i ocena praktyk studenckich*). Wnioski dotyczące projektowania programu kształcenia gromadzone są również dzięki opiniom absolwentów kierunku w sposób formalny poprzez *Badanie losów zawodowych absolwenta* i *Ankiety dla pracodawców w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów* oraz w sposób nieformalny poprzez podtrzymywanie kontaktu z Dziekanatem oraz promotorami prac dyplomowych.

Zatwierdzenia programu kształcenia dokonuje Rada Wydziału po zaopiniowaniu przez Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Zasadnicze działania doskonalące jakość kształcenia, związane z projektowaniem programu kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* od momentu jego uruchomienia w roku akademickim 2015/16 to:

1. na wiosek nauczycieli akademickich:

- wprowadzenie nowej specjalności *Data Science w Finansach* (2017/18),
- ograniczenie liczby kursów w ramach modułów do 2-3; połączenie różnych form kształcenia w ramach jednego kursu; od 2016/17 do 2018/19 zmiana wprowadzona stopniowo w ok. 80% modułów kształcenia,
- aktualizacja treści kształcenia, formy realizacji zajęć lub/i metody weryfikacji efektów kształcenia – uaktualniono sylabusy modułów ogólnouczelnianych, kierunkowych i realizowanych specjalności,
- zakup platformy analitycznej i bazy danych finansowych (*w trakcie realizacji*).

2. na wniosek przedstawicieli organów opiniodawczo-doradczych:

- uaktualnienie sylabusów modułowych na rok 2017/18 i 2018/19 w zakresie literatury podstawowej i dodatkowej dostępnej poprzez zasoby biblioteczne WSEI,
- uaktualnienie kierunkowych efektów kształcenia i ich odniesienia do nowej Polskiej Ramy Kwalifikacji w programie kształcenia 2017/18,
- uaktualnienie sylabusów w części opisującej modułowe efekty kształcenia w zakresie niezbędnym do dostosowania do PRK w programie kształcenia 2017/18,
- podjęcie prac nad wprowadzeniem zajęć modułowych prowadzonych w języku obcym (od semestru letniego 2019/20 *Ekonometria* lub *Podstawy finansów i rachunkowości* oraz kurs w ramach modułu *Przedsiębiorczość*),
- modyfikacja przydziału punktów ECTS w ramach modułów obejmujących praktyki zawodowe (2018/19) i zajęcia WF (2017/18).

3. na wniosek studentów:

- zwiększono zakres wyboru j. obcego,
- wprowadzono możliwość wyboru seminarium oraz specjalności drogą elektroniczną.

4. w wyniku badania lokalnego rynku pracy i konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym:

- stopniowe zwiększanie udziału technik nauczania z wykorzystaniem technologii cyfrowych i symulacji procesów zawodowych.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości uwzględnia procedury monitorowania procesu kształcenia, w tym osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia, prowadzona jest na wszystkich etapach kształcenia, tj. realizacja zajęć dydaktycznych, realizacja praktyk zawodowych, proces dyplomowania oraz w trakcie badania losów zawodowych absolwentów. W procesy monitorowania zaangażowani są interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Weryfikacja efektów kształcenia na poszczególnych etapach prowadzona jest w oparciu o podstawowe wewnętrzne regulacje: *Regulamin pracy dyplomowej i tryb przeprowadzania egzaminu dyplomowego*, *Regulamin studenckich praktyk zawodowych WSEI i warunków zaliczania praktyk zawodowych*, *Regulamin studiów WSEI*.

Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* odbywa się na dwóch poziomach, tj. modułu oraz programu. W zakresie modułu analizie poddawany jest poziom realizacji modułowych efektów kształcenia, natomiast w zakresie programu oceniane są efekty kształcenia zdefiniowane dla kierunku i poziomu kształcenia. Weryfikacja efektów kształcenia na poziomie modułu dokonywana jest na podstawie opinii koordynatora modułu z wykorzystaniem *Arkusza oceny efektów kształcenia na poziomie modułu*. Arkusz zawiera takie pozycje jak: rozkład ocen wraz z komentarzem koordynatora, określenie czy cele modułu zostały zrealizowane oraz wyjaśnienie przyczyn ewentualnego braku realizacji, proponowane działania korygujące w trzech głównych płaszczyznach: treści kształcenia, metod kształcenia oraz metod weryfikacji efektów kształcenia, a także proponowane zmiany w programie kształcenia. Weryfikacja efektów kształcenia na poziomie programu odbywa się na podstawie analizy i oceny realizacji kierunkowych efektów kształcenia przez nauczycieli

akademickich oraz przeprowadzonej analizy przez Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. Ocena zbiorcza realizacji zakładanych kierunkowych efektów kształcenia na poziomie programu nauczania odbywa się na Radzie Wydziału. Dotyczy ona m. in.: oceny zgodności założonych kierunkowych efektów kształcenia i programu kształcenia z obowiązującymi przepisami prawa; oceny zgodności założonych efektów kształcenia z oczekiwaniami zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy; analizy rozkładu ocen z zaliczeń i egzaminów dla poszczególnych modułów; oceny właściwego doboru narzędzi walidacji efektów kształcenia założonych w programie kształcenia; przeglądu jakości prac dyplomowych i prawidłowości stosowania zasad ich oceniania; analizy efektywności kończenia studiów, skali odsiewu i jego przyczyn; analizy oceny nauczycieli akademickich i zajęć dydaktycznych przez studentów; analizy wyników oceny nauczycieli akademickich i zajęć dydaktycznych w ramach programu hospicji, przeglądu wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów Uczelni. Zgromadzony materiał stanowi podstawę podejmowania działań o charakterze doskonalącym lub naprawczym.

W okresie realizacji programu kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*, od jego momentu jego uruchomienia, tj. w roku akademickim 2015/16 podjęto działania doskonalące, będące wynikiem monitorowania programu i procesu kształcenia, a zgłaszane zarówno poprzez interesariuszy wewnętrznych jak zewnętrznych:

- w roku akademickim 2016/17 wprowadzono synchronizację platformy Moodle (*dziennik ocen e-learning*) z systemem Wirtualnego Dziekanatu i zastosowano kombinację oceny formującej i podsumowującej z możliwością oceny równoległej z procesem dydaktycznym pilotażowo w modułach: *Podstawy Organizacji i Zarządzania, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi* i częściowo *Przedsiębiorczość*; w roku 2017/18 przeprowadzono szkolenia dla pracowników naukowych w celu upowszechniania tego rozwiązania - na wniosek Rektora WSEI oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw Studenckich (uwzględniając opinie i głosy studentów), szkolenia prowadzone były w oparciu o wewnętrzne zasoby dydaktyczne; w roku 2018/19 w wyniku zdiagnozowanej potrzeby dalszego bardziej kompleksowego rozwoju kompetencji kadry dydaktycznej, pracownicy naukowcy zostali objęci szkoleniami w zakresie e-learningu i jego wykorzystania (w tym programy skojarzone z Moodle), stosowania metod multimedialnych w wymiarze 40 godzin dydaktycznych przypadających na pracownika,
- w celu wzmocnienia kompetencji pozwalających na prowadzenie zajęć w języku obcym oraz intensyfikację działań w zakresie umiędzynarodowienia programu kształcenia w roku akademickim 2018/19 kadra dydaktyczna oraz administracyjna została objęta programem szkoleń podnoszących kompetencje w zakresie języka angielskiego,
- od roku akademickiego 2017/18 wprowadzono nowy wzorzec *Ankiety oceny zajęć dydaktycznych* - na wniosek Przewodniczącej Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw Studenckich (uwzględniając opinie studentów); w semestrze zimowym 2017/18 wprowadzono ankietę elektroniczną (on-line) oceny zajęć dydaktycznych wypełnianą przez studentów (zamiast dotychczasowej wersji papierowej),
- w maju 2017 r. opracowano zmodyfikowane wzory dokumentacji związanej z zaliczeniem praktyk zawodowych na podstawie efektów uczenia się osiągniętych w edukacji nieformalnej i przedstawiono do konsultacji; (ze względu na zmiany w strukturze wydziałowej konsultacje zostały przedłużone do końca semestru zimowego 2017/18 - na wniosek Przewodniczącej Wydziałowej Komisji ds. uznawania efektów kształcenia i potwierdzania efektów kształcenia Wydziału Administracji i Ekonomii); nowe regulacje i wzorce zostały wprowadzone Zarządzeniem Rektora Nr 1A/2018/2019 z dnia 01.10.2018 w sprawie warunków zaliczania studentom Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie praktyk zawodowych

- od 2016 r. wprowadzono system powiadomień cyfrowych SMS i e-mail w uzupełnieniu do funkcjonującego już systemu Wirtualnego Dziekanatu - na wniosek Kanclerza WSEI, Samorządu studenckiego i Dyrektora Centrum Informatycznego,
- w roku akademickim 2018/19 został wdrożony nowy moduł ProAkademia *Dokumenty* pozwalający na wprowadzenie obiegu dokumentacji cyfrowej (podania, wnioski) - na wniosek Kanclerz WSEI, Samorządu studenckiego i Dyrektor Centrum Informatycznego, oraz moduł *ewidencja dorobku naukowo-badawczego* pracowników WSEI, w trakcie wdrażania jest moduł *Sylabusy*, wdrożono *lokalne repozytorium Prac dyplomowych umożliwiające automatyczne przesłanie prac do ORPD*,
- Dziekan podjął działania korygujące w procesie dyplomowania takie jak: uaktualnienie i upowszechnienie standardów związanych z formą i redakcją pracy (posiedzenia Rady Wydziału), wzmocnienie procedur wpływających na dyscyplinę pracy w trakcie tworzenia prac dyplomowych,

Biorąc pod uwagę wszystkie informacje przedstawiane w czasie wizytacji poniżej przedstawiono syntetyczne działania doskonalące z każdego z powyższych 3 obszarów, jakie zostały podjęte na kierunku *finanse i rachunkowość*.

Badany obszar	Wnioski z monitorowania i przeglądu Wnioski z monitorowania i przeglądów, badań oraz rozmów (kto wskazał na konieczność zmian)	Działania doskonalące
1. Opracowanie programu kształcenia	Badanie lokalnego rynku pracy: - ankieta dla pracodawców prowadzona systematycznie od 2014 w trakcie Targów Pracy w Lublinie. - konsultacje z pracodawcami i przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego <i>Wnioski:</i> Zwiększyć udział zajęć kształtujących kompetencje praktyczne oraz umiejętności społeczne	- nawiązanie stałej współpracy z firmami przyjmującymi studentów na praktyki zawodowe
	Cykliczna/okresowa weryfikacja programu kształcenia: - na wniosek Dziekana i studentów celem dostosowania programów kształcenia do potrzeb studentów sugestia zmiany kolejności realizowanych modułów - na wniosek nauczycieli akademickich oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw studenckich – zmiana wewnętrznej struktury modułów kształcenia – cel: usprawnienie zarządzania programem kształcenia; lepsze zrozumienie przebiegu kształcenia przez studentów - na wniosek Prodziekana Wydziału oraz nauczycieli akademickich - zwiększenie udziału zajęć realizowanych z wykorzystaniem oprogramowania i symulacji – cel: wzmocnienie wymiaru praktycznego zajęć oraz podniesienie motywacji studentów poprzez	- Zarządzanie Projektami i Moduł Humanistyczny - ograniczenie liczby kursów w ramach modułów do 2-3; łączenie różnych form kształcenia w ramach jednego kursu; od 2016/17 do 2018/19 - zmiana wprowadzona stopniowo w ok. 80% modułów kształcenia – uaktualniono sylabusy – zakup platformy analitycznej i bazy danych finansowych

	wprowadzenie atrakcyjnych narzędzi - na wniosek kadry dydaktycznej - na wniosek Dyrektora Centrum Informacji Naukowej i Przewodniczącej Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia zgodnie z opinią przedstawiciela studentów – weryfikacja dostępności i aktualności pozycji literaturowych zalecanych w ramach poszczególnych modułów kształcenia – cel: pozycje powinny być aktualne i dostępne poprzez zasoby biblioteki WSEI - w oparciu o wnioski z przeprowadzonej oceny programowej na kierunku <i>Logistyka</i> w 2017 r. w odniesieniu do umiędzynarodowienia programu kształcenia	- wprowadzenie nowej specjalności <i>Data Science w finansach</i> w toku 2017/18 - uaktualniono sylabusy modułowe na rok 2017/18 i 2018/19 - inicjatywa wprowadzenia zajęć w j. obcym w ramach modułu realizowanego w semestrze letnim 2019/20
	Ocena programu kształcenia w zakresie jego zgodności z przepisami - na wniosek Przewodniczącej Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia – weryfikacja kierunkowych efektów kształcenia pod kątem Polskiej Ramy Kwalifikacji – cel: dostosowanie do nowych przepisów prawa	- dokonano uaktualnienia kierunkowych efektów kształcenia i ich odniesienia do nowej Polskiej Ramy Kwalifikacji w programie kształcenia 2017/18 - uaktualniono sylabusy w części opisującej modułowe efekty kształcenia w zakresie niezbędnym do dostosowania do PRK w programie kształcenia 2017/18
2. Monitorowanie procesu kształcenia	Monitorowanie rozkładu ocen oraz dyscypliny zaliczania modułów (terminowość zaliczeń, procent ubytków, liczba wpisów warunkowych) - na wniosek Rektora WSEI oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw Studenckich wprowadzenie kombinacji oceny formującej i podsumowującej z możliwością oceny równoległej z procesem dydaktycznym – cel: zwiększenie motywacji studentów poprzez dostęp do informacji nt postępów w nauce w trakcie semestru	- w roku akademickim 2016/17 wprowadzono synchronizację platformy Moodle (<i>dzennik ocen e-learning</i>) z systemem Wirtualnego Dziekanatu i zastosowano kombinację oceny formującej i podsumowującej z możliwością oceny równoległej z procesem dydaktycznym pilotażowo w modułach: <i>Podstawy Organizacji i Zarządzania, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi</i> i częściowo <i>Przedsiębiorczość</i> - w roku 2017/18 przeprowadzono szkolenia dla wszystkich pracowników naukowych w celu upowszechniania tego rozwiązania - w roku 2018/19 pracownicy

		dydaktyczni zostali objęci kolejnym cyklem szkoleń z zakresu wykorzystania technik multimedialnych i e-learning w procesie dydaktycznym
	Monitorowanie osiągniętych efektów kształcenia - na wniosek Przewodniczącej Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw Studenckich (uwzględniając głosy studentów) – modyfikacja <i>Ankiety zajęć dydaktycznych</i> – cel: aktualizacja kryteriów oceny - na wniosek Przewodniczącej Wydziałowej Komisji ds. uznawania efektów kształcenia i potwierdzania efektów kształcenia Wydziału Administracji i Ekonomii – weryfikacja dokumentacji związanej z zaliczeniem praktyk zawodowych na podstawie efektów uczenia się osiągniętych w edukacji nieformalnej – cel: uroszczenie i przyspieszenie realizacji procedury poprzez ograniczenie powtórzeń danych biograficznych w dokumentacji - na podstawie głosów studentów (Samorząd studencki) na wniosek Kanclerza WSEI i Dyrektora Centrum Informatycznego - wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie komunikacji pomiędzy Uczelnią a studentami – cel: zwiększenie liczby kanałów komunikacji, usprawnienie procesów związanych z przebiegiem toku studiów z punktu widzenia studenta - na wniosek Kanclerza WSEI i Rektora WSEI	- od roku akademickiego 2017/18 wprowadzono nowy wzorzec <i>Ankiety oceny zajęć dydaktycznych</i> - od semestru zimowego 2017/18 ankietyzacja przeprowadzana w wersji on-line - w 2017 r. opracowanie zmodyfikowanych wzorców i przedstawienie do konsultacji; nowe wzorce wprowadzone Zarządzeniem Rektora 01.10.2018 - od 2016 wprowadzono system powiadomień cyfrowych SMS i e-mail w uzupełnieniu do funkcjonującego już systemu Wirtualnego Dziekanatu - w roku akademickim 2018/19 wdrożony nowy moduł ProAkademia <i>Dokumenty</i> pozwalający na wprowadzenie obiegu dokumentacji cyfrowej (podania, wnioski) - w roku akademickim 2018/19 wdrożono nowy moduł ProAkademia <i>ewidencja dorobku naukowo-badawczego</i>
3. Weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na etapie dyplomowania	Monitorowanie efektów kształcenia w procesie dyplomowania - na wniosek Prodziekana Wydziału – przegląd prac pierwszej grupy absolwentów – cel: weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia; wprowadzenie działań doskonalących	- w wyniku przeprowadzonej analizy prac, padły sugestie dotyczące obszarów wymagających udoskonalenia: zwiększenie udziału elementów o charakterze projektu w strukturze prac, większa dbałość o stronę redakcyjną prac - Dziekan podjął działania korygujące:

		uaktualnienie i upowszechnienie standardów związanych z formą i redakcją pracy (posiedzenia Rady Wydziału), wzmocnienie procedur wpływających na dyscyplinę pracy w trakcie tworzenia prac dyplomowych - wdrożono <i>lokalne repozytorium Prac dyplomowych umożliwiające automatyczne przesłanie prac do ORPD</i>

W celu zapewnienia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie został wprowadzony Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. W ramach systemu na Wydziale funkcjonuje Wydziałowa Komisja ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, do której zadań należy opiniowanie projektów programów kształcenia, określenia stopnia powiązań modułowych i kierunkowych efektów kształcenia wraz z oceną kompletności pokrycia efektów kierunkowych, weryfikacja poprawności sekwencji przedmiotów w planach studiów, analiza bilansu godzinowego obciążeń studentów w planach studiów oraz ocena relacji wymiaru godzinowego zajęć w ramach poszczególnych przedmiotów z liczbą punktów ECTS i modułowymi efektami kształcenia, ocena wskaźników ilościowych charakteryzujących plan studiów (liczba godzin i formy zajęć, liczba egzaminów i zaliczeń, udział zajęć fakultatywnych i obligatoryjnych), ujednolicanie zasad ustalania punktów ECTS w ramach poszczególnych kierunków studiów, analiza zalecanej w sylabusach literatury obowiązkowej i uzupełniającej (objętość, aktualność, dostępność), zasięganie opinii studentów nt. planów studiów i modułowych efektów kształcenia oraz analiza studenckich ocen zajęć, a także monitoring i rekomendowanie przyjętych rozwiązań w zakresie planów studiów i programów kształcenia realizowanych w innych uczelniach krajowych. W składzie Komisji znajduje się 2 przedstawiciele studentów.

Wydział angażuje studentów w proces monitorowania, zmieniania oraz zatwierdzania programu kształcenia. Za modyfikację programu kształcenia odpowiada Wydziałowa Komisja ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. W działania Komisji zaangażowani są przedstawiciele studentów. Zmiany w programie kształcenia są zatwierdzane przez Radę Wydziału, w której również znajdują się przedstawiciele studentów. Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi dotyczące programów kształcenia bezpośrednio do nauczycieli akademickich, a także w dziekanacie.

Istotnym elementem monitorowania i oceny jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie jest system ankietyzacji. Studenci, poza możliwością bezpośredniego zgłaszania propozycji zmian, mogą także wnioskować o wprowadzenie zmian wypełniając Ankiety oceny zajęć dydaktycznych. W ramach ankiet mogą oni zgłaszać swojego uwagi dotyczące programu kształcenia. Zawarte w ankietach opinie studentów są uwzględniane podczas opracowywania zmian w programach kształcenia.

3.2.

Publiczny dostęp do informacji w zakresie procesu kształcenia możliwy jest poprzez systemy informatyczne wdrożone przez WSEI oraz komunikację poprzez Biuro Obsługi Studenta oraz Dziekanat. W ramach systemów informatycznych dostęp do informacji zapewniony jest poprzez stronę internetową Uczelni oraz Wydziału. Zakres udostępnianych informacji dotyczy oferty programowej, zasad i procedur rekrutacji, przebiegu procesu kształcenia z uwzględnieniem programów wsparcia studentów materialnego oraz w rozwoju zawodowego, bazy dydaktycznej, aktualnych wydarzeń, aktów prawnych regulujących

przebieg procesów dydaktycznych, systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia. Od roku 2018/19 strona internetowa funkcjonuje w nowej formie i w nowej strukturze, przeprojektowanej w oparciu o uwagi zgłaszane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Inicjatywa dotycząca treści umieszczanych na stronach internetowych Uczelni i Wydziału należy do szeregu osób, zgodnie z zakresem kompetencji i odpowiedzialności m.in. władze Uczelni i Wydziałów, Samorząd studencki, Biuro Karier i Spraw studenckich, Kierownicy Dziekanatów, Kwestura, Centrum Promocji i Rekrutacji, Centrum praktyk zawodowych, Centrum Projektów i Strategii Rozwoju, Centrum Informacji Naukowej. Natomiast aktualizacji stron dokonują pracownicy Centrum Informatycznego WSEI. WSEI wdrożyło również wyspecjalizowane systemy takie jak Wirtualny Dziekanat (zsynchronizowany z platformą e-learning Moodle) i ProAkademia. Systemy te umożliwiają szybkie uzyskanie informacji dzięki zapewnieniu dostępu do Internetu (Wi-Fi na terenie Uczelni) oraz zastosowaniu aplikacji na urządzenia mobilne.

Podstawowym systemem bieżącej komunikacji w toku kształcenia jest Wirtualny Dziekanat. Daje on możliwość uzyskania informacji w zakresie: programu kształcenia – sylabusy modułowe, plany zajęć w układzie dziennym, tygodniowym i semestralnym, dane dotyczące pracowników naukowych (możliwość kontaktu) oraz studentów (identyfikacja w ramach toku studiów), wykaz ocen zaliczających moduły w semestrze, stan zaliczenia semestru, inne uwagi dotyczące przebiegu studiów np. liczba punktów ECTS zaliczeń warunkowych, stan realizacji praktyk zawodowych, ogłoszenia dotyczące szerokiego spektrum spraw studenckich, tj. zmiany w planie zajęć, interesujące oferty szkoleniowe i edukacyjne np. Erasmus, nabór na programy stażowe, terminy składania wniosków w programach wsparcia finansowego itd. Wirtualny Dziekanat pozwala również na wymianę dokumentów pomiędzy studentami a pracownikami naukowymi. Kolejnym systemem jest platforma e-learning Moodle, która również służy komunikacji w procesie kształcenia i daje dostęp do informacji dotyczących programu kształcenia, efektów kształcenia, zasad zaliczania, uzyskiwanych ocen, umieszczanych w uzupełnieniu do materiałów dydaktycznych stanowiących podstawę realizacji modułów kształcenia. Od 2018/19 została wdrożona wersja mobilna aplikacji e-learningowej na systemy Adroid i iOS. Synchronizacja obydwu systemów pozwala na szybki transfer ocen zaliczeniowych modułu z jednoczesnym wglądem w strukturę budowania oceny. Systemem wspomagającym jest ProAkademia, dzięki której możliwa jest sprawna aktualizacja informacji dostępnych w Wirtualnym Dziekanacie. Za działania związane z funkcjonowaniem i obsługą wyspecjalizowanych systemów odpowiedzialni są pracownicy Centrum Informacji, natomiast w procesie uaktualniania danych biorą udział Kierownicy Dziekanatów oraz dedykowani pracownicy administracji np. pracownik odpowiedzialny za przydział pomieszczeń dydaktycznych wprowadzający jednocześnie dane dotyczące planu zajęć i pomieszczeń do systemu.

Upowszechnianie informacji dla kandydatów, studentów i pracowników naukowych odbywa się również z zastosowaniem bardziej tradycyjnych metod jak tablice informacyjne, korespondencja cyfrowa i papierowa oraz komunikacja bezpośrednia, głównie z udziałem pracowników Dziekanatu, Biura obsługi studenta i wyspecjalizowanych komórek. Ocenę publicznego dostępu do informacji prowadzą: Centrum Informacji WSEI, Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia, Uczelniana Komisja ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie zapewnia publiczny dostęp do informacji. Podstawowym źródłem informacji na temat uczelni jest strona internetowa www.wsei.lublin.pl, która zawiera wszystkie niezbędne informacje związane z procesem kształcenia, ofertę wsparcia dla studentów, akty prawnych regulujące przebieg procesów dydaktycznych, a także informacje dotyczące systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia. Część informacji związanych z tokiem studiów znajduje się w systemie Wirtualny Dziekanat, który daje studentom możliwość uzyskania informacji w zakresie, m.in. programu

kształcenia i sylabusów modułowych, planu zajęć, kontaktu do pracowników naukowo-dydaktycznych, wykazu ocen, a także stanu zaliczenia semestru. Wirtualny Dziekanat pozwala również na wymianę korespondencji i dokumentów pomiędzy studentami, a pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Studenci mogą zgłaszać ewentualne uwagi dotyczące dostępu do informacji oraz przydatności udostępnianych treści w sposób sformalizowany w ramach Studenckiej ankiety oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury, a także bezpośrednio do pracowników Wydziału.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Administracji i Nauk Społecznych wdrożył Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który określa zasady postępowania dotyczące monitorowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia. W działaniach WSZJK uczestniczą interesariusze wewnętrzni (nauczyciele akademicki, studenci), a także (w zakresie programów kształcenia) interesariusze zewnętrzni. Działalność w zakresie monitorowania i przeglądów programów kształcenia oraz sposobu ich realizacji należy jednak ocenić w pełni z zaleceniem. Zbyt mało skuteczny jest również w zakresie monitorowania prac dyplomowych.

Na Wydziale są gromadzone i analizowane informacje pochodzące z różnych źródeł, co pozwala na analizę prowadzonego procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji ustalono, że efektem realizowanych działań są propozycje i uwagi, które są stopniowo wdrażane w postaci konkretnych rozwiązań, mających na celu doskonalenie procesu kształcenia.

Monitorowaniu podlega również prowadzona polityka kadrowa, stosowane są ankiety oceniające nauczycieli, a ich wyniki są brane pod uwagę między innymi przy obsadzie zajęć dydaktycznych w kolejnych cyklach, jak również w doskonaleniu programu kształcenia.

Uczelnia zapewnia interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym dostęp do informacji nt. programu kształcenia i jego realizacji kształcenia, zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej. Przekazywane informacje są aktualne, a także zgodne z potrzebami poszczególnych grup odbiorców. Wyniki oceny publicznego dostępu do informacji dokonywane przez studentów i kandydatów są wykorzystywane do podnoszeniu jego jakości, w tym zgodności z potrzebami jego odbiorców.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Wskazane jest uzupełnienie w stosowanych dotychczas procedurach sposobu badania skuteczności procedur postępowania związanych z monitorowaniem oraz okresowym przeglądem programów kształcenia oraz weryfikacją efektów kształcenia, w szczególności w zakresie prac dyplomowych.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Na ocenianym kierunku studiów *finanse i rachunkowość* w proces dydaktyczny zaangażowanych jest 34 nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów, 5 doktorów habilitowanych, 17 doktorów i 10 magistrów. Spośród wszystkich pracowników dydaktycznych 25 (74%) posiada praktyczne doświadczenie zawodowe zdobyte jako:

- Burmistrza Miasta;
- członek Rady Nadzorczej Grupy Azoty Zakłady Azotowe “PUŁAWY” S.A.;
- Autor ekspertyz, raportów, wycen, dokumentów strategicznych;
- Właściciel Kancelarii Radcy Prawnego;
- Dyrektor Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia;
- Członek Rady Nadzorczej INTERBUD – LUBLIN S.A.;
- Założyciel i właściciel biura audytorskiego;
- Trener i konsultant w zakresie restrukturyzacji firm;
- Właściciel piekarni - prowadzenie własnej działalności gospodarczej;
- Radca prawny Kancelarii Radców Prawnych Paździor & Głuszak;
- Właściciel firmy informatycznej;
- Przewodniczący Komisji Bezpieczeństwa w Cyberprzestrzeni w Polskim Towarzystwie Geopolitycznym;
- Prezes Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Eksporterzy Rzeczypospolitej”;
- Okręgowy Inspektor Pracy;
- Główny księgowy Interbud-Lublin SA;
- Właściciel biura rachunkowego;
- Ekspert Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości;
- Trener zarządzania zasobami ludzkimi i umiejętnościami kierowniczymi;
- Dyrektor Urzędu Statystycznego w Lublinie;
- Dyrektor działu wsparcia sprzedaży i marketingu w Asseco Business Solutions S.A.;
- Dyrektor ds. personalnych i organizacji w Fabryka Cukierków „Pszczółka” sp. z o.o. w Lublinie.

Dorobek naukowy posiada 21 (62%) nauczycieli akademickich. Podczas wizytacji władze dziekańskie udostępniły kompleksowe i aktualne informacje na temat dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego wykładowców prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Lektura obszernej dokumentacji (90 stron w załączniku nr 2) skłania do stwierdzenia, że zasadniczy trzon kadry naukowo-dydaktycznej realizującej proces kształcenia reprezentuje właściwe dla kierunku spektrum specjalności naukowych, wśród których znajdują się między innymi:

1. Zarządzanie finansami;
2. Zarządzanie wartością spółki kapitałowej;
3. Finanse publicznych i samorządowe, prawo podatkowe, audyt i kontrola wewnętrzna;
4. Dług i deficyt publiczny gmin;
5. Restrukturyzacja gospodarki komunalnej;
6. Formy wsparcia finansowego szpitali;
7. Polityka socjalna państwa;
8. Polityka celna i bezpieczeństwo ekonomiczne państwa;
9. Eksport jako czynnik rozwoju gospodarczego;
10. Bezpieczeństwo ekonomiczne przedsiębiorstw logistycznych;
11. Efektywność ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych w Polsce;
12. Rachunkowość, controlling i rachunkowość zarządcza;

13. Bankowość detaliczna;
14. Innowacyjność banków;
15. Finanse międzynarodowe;
16. Aktywność inwestycyjna polskich przedsiębiorstw na rynkach pozaeuropejskich;
17. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne;
18. Coaching jako metoda wspierania przedsiębiorczości;
19. Wirtualna przedsiębiorczość;
20. Zarządzanie przedsiębiorstwem i zarządzanie strategiczne;
21. Społeczna odpowiedzialność biznesu;
22. Polityka regionalna i programy pomocowe UE;
23. Ustrój prawny Polski i organy ochrony prawnej;
24. Normatywne aspekty bezpieczeństwa państwa;
25. Konstytucyjny system organów państwowych;
26. Prawo podatkowe i daniny samorządowe;
27. Zarządzanie informacją, bezpieczeństwo informacji w administracji i biznesie;
28. Zarządzanie jakością;
29. Zarządzanie zasobami ludzkimi;
30. Ekonomika innowacji i wdrażanie innowacji technologicznych;

Również kompetencje dydaktyczne kadry są adekwatne do realizowanego programu nauczania i zakładanych efektów kształcenia. W poniższej tabeli zaprezentowano informacje na temat kadry realizującej zajęcia na ocenianym kierunku studiów *finanse i rachunkowość*. Nie zamieszczono w niej nazwisk wykładowców, lecz ich stopnie i tytuły naukowe, obszary, w których lokuje się ich dorobek naukowy, informacje na temat praktycznego doświadczenia zawodowego wykładowców oraz ocenę poprawności obsady zajęć dydaktycznych.

Wyszczególnienie	Dorobek naukowy	Praktyczne doświadczenie zawodowe
1. Dr hab. ekonomii	Zarządzanie finansami Zarządzanie wartością spółki kapitałowej	-
2. Dr hab. ekonomii	Polityka celna i bezpieczeństwo ekonomiczne państwa, Bezpieczeństwo ekonomiczne przedsiębiorstw logistycznych	-
3. Dr hab. nauk o zarządzaniu	Finanse publicznych i samorządowe, prawo podatkowe, audyt i kontrola wewnętrzna	Biegły sądowy w zakresie finansów, ekonomii i prawa podatkowego
4. Dr nauk o zarządzaniu	Efektywność ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych w Polsce	Sekretarz i przewodniczący rad nadzorczych spółek
5. Dr prawa finansowego	Prawo podatkowe i daniny samorządowe	Własna Kancelaria Radcy Prawnego
6. Dr ekonomii	Controlling i rachunkowość zarządcza, Zarządzanie strategiczne, Restrukturyzacja przedsiębiorstw	Były dyrektor Biura Inwestycji Kapitałowych Banku Depozytowo-Kredytowego w Lublinie
7. Mgr ekonomii	-	Dyrektor Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia
8. Mgr ekonomii	-	Członek Rady Nadzorczej INTERBUD – LUBLIN S.A.,

		założyciel i właściciel Biura Audytorskiego
9. Dr hab. ekonomii	Bankowość detaliczna Finanse międzynarodowe	Były Dyrektor departamentu banku i doradca prezesa
10. Prof. nauk ekonomicznych	Społeczna odpowiedzialność biznesu Aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	-
11. Dr ekonomii	Innowacyjność banków, Dług i deficyt publiczny gmin województwa lubelskiego, Coaching jako metoda wspierania przedsiębiorczości	-
12. Dr ekonomii	Zarządzanie przedsiębiorstwem	Konsultant ds. restrukturyzacji firm
13. Dr pracy socjalnej	Formy wsparcia finansowego szpitali Polityka socjalna państwa	Prowadzenie własnej działalności gospodarczej - piekarni
14. Dr nauk matematycznych	Metody deflatorowe w wycenie przepływów finansowych	-
15. Dr nauk ekonomicznych	Restrukturyzacja gospodarki komunalnej Polityka regionalna, Programy pomocowe UE	Prezydent Miasta Lublin
16. Dr hab. nauk prawnych,	Ustrój prawny Polski, Organy ochrony prawnej	-
17. Dr nauk prawnych	Normatywne aspekty bezpieczeństwa państwa, Konstytucyjny system organów państwowych	Radca prawny
18. Mgr matematyki		Właściciel firmy informatycznej
19. Dr nauk o polityce, spec. Polityka bezpieczeństwa informacji	Zarządzanie informacją Bezpieczeństwo informacji w administracji i biznesie	Komisja Bezpieczeństwa w Cyberprzestrzeni w Polskim Towarzystwie Geopolitycznym
20. Dr nauk rolniczych	Eksport jako czynnik rozwoju gospodarczego	Prezes Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Eksporterzy Rzeczypospolitej”
21. Mgr inż.	-	Okręgowy Inspektor Pracy
22. Dr hab. nauk o zarządzaniu	Ekonomika innowacji Wdrażanie innowacji technologicznych	-
23. Dr nauk o zarządzaniu	Zarządzanie jakością, Rachunkowość	-
24. Mgr ekonomii	-	Główny księgowy Interbud-Lublin SA
25. Mgr inż. zarządzania i marketingu	-	Pracownik administracyjny w Referacie Zarządzania Majątkiem - Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie

26. Dr nauk matematycznych	-	Ekspert Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości
27. Dr ekonomii	Zarządzanie zasobami ludzkimi	Trener zarządzania zasobami ludzkimi i umiejętnościami kierowniczymi
28. Dr nauk technicznych,	-	Administrator systemu klasy MRPII/ERP
29. Dr ekonomii	-	Dyrektor Urzędu Statystycznego w Lublinie
31. Mgr psychologii	-	Dyrektor działu w Asseco Business Solutions S.A.
32. Ks. dr nauk teologicznych	Młodzież w Internecie - zagrożenia i wyzwania	Caritas Archidiecezji Lubelskiej
33. Mgr inż. Elektroniki i telekomunikacji	-	Operator sieci teleinformatycznych
34. Mgr administracji	-	Dyrektor ds. personalnych i organizacji w Fabryka Cukierków „Pszczółka” sp. z o.o. w Lublinie

Spośród 34 nauczycieli akademickich kilkunastu łączy pracę zawodową poza Uczelnią z działalnością akademicką. Wysokie kompetencje dydaktyczne kadry prowadzącej zajęcia umożliwiają implementację zróżnicowanych metod dydaktycznych zorientowanych na angażowanie studentów w proces uczenia się. Proces ten jest wspomagany wykorzystaniem nowoczesnych technologii informatycznych. Powyższe konstatacje są między innymi rezultatem hospitacji zajęć dydaktycznych przeprowadzonych w trakcie wizytacji. W załączniku nr 5 zamieszczono szczegółowe informacje o hospitowanych zajęciach i ich ocenie.

4.2.

Oceniając obsadę zajęć należy podkreślić, że realizację zajęć powierzono osobom o dużym praktycznym doświadczeniu zawodowym, które pełnią lub w przeszłości pełniły funkcje członków rad nadzorczych, menedżerów bądź właścicieli firm, dyrektorów oddziałów przedsiębiorstw, regionalnych kierowników sprzedaży, konsultantów i doradców finansowych. W przypadku 27 przedmiotów przewidziano warsztaty z praktykami (z reguły w wymiarze 2-5 godzin). Przykładowo dotyczy to takich przedmiotów jak np. „Ubezpieczenia i zarządzanie ryzykiem”, „Finanse przedsiębiorstw”, „Pakiety statystyczne w finansach”, itd. Obsada zajęć dydaktycznych jest generalnie prawidłowa. Wykładowcom nie jest powierzana nadmierna liczba przedmiotów - z reguły są to 2-3 przedmioty oraz ewentualnie seminarium dyplomowe.

Powierzenie wykładów magistrom dotyczy dwóch przedmiotów: „Moduł IT”, i „Warsztaty księgowe”, jednakże w tych przypadkach nie budzi ono większych zastrzeżeń, ponieważ specjalistyczny charakter przekazywanych treści oraz duże praktyczne doświadczenie zawodowe wykładowców uzasadnia takie podejście do obsady zajęć.

Dorobek i kompetencje pracowników prowadzących zajęcia odpowiadają dyscyplinom naukowym, w których te zajęcia są prowadzone. Zespół Oceniający PKA dostrzegł jednak 2 uchybienia w obsadzie zajęć:

- zajęcia ze „Statystyki” prowadzi magister inżynier, absolwent kierunku *zarządzanie i marketing*, który nie posiada dorobku naukowego lub praktycznego doświadczenia zawodowego związanego z tym przedmiotem;

- zajęcia z przedmiotu „Zarządzanie zasobami ludzkimi” powierzono magistrowi filozofii. Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w załączniku nr 4.

4.3

System doskonalenia kadry naukowo-dydaktycznej koncentruje się na pozyskaniu pracowników dydaktycznych o kluczowych kompetencjach, za które przyjmuje się ponadprzeciętne kwalifikacje zawodowe i etyczne. Główne założenia systemu podnoszenia jakości kształcenia prawidłowo wyznaczają zadania związane z zapewnieniem wysoko wykwalifikowanej kadry dydaktycznej. Należą do nich:

- „ankieta oceny zajęć dydaktycznych” przez studentów realizowana przed zakończeniem zajęć z danego przedmiotu;
- systematyczna realizacja hospitacji – „Ocena zajęć nauczyciela akademickiego” oraz monitoring dyscypliny odbywania zajęć dydaktycznych i dyżurów;
- cykliczne prowadzenie wśród studentów ankietyzacji na temat oceny poziomu merytorycznego zajęć;
- stosowanie motywacyjnego systemu wynagradzania pracowników, którego celem jest podnoszenie poziomu merytorycznego zajęć i wdrażanie innowacyjnych metod kształcenia;
- doskonalenie systemu wynagradzania pracowników administracyjnych związanych z obsługą procesu dydaktycznego;
- przygotowywanie obsady zajęć z uwzględnieniem potrzeb wynikających z procedur awansowych kadry, związanych z finalizowaniem rozpraw doktorskich i przewodów habilitacyjnych, dofinansowaniem uczestnictwa w konferencjach naukowych, itp.;
- okresowa analiza przez władze Wydziału i Uczelni sprawności funkcjonowania systemu doboru kadry.

Studenci mają możliwość oceny nauczycieli akademickich po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Ocena prowadzona jest w formie ankiety elektronicznej. *Ankieta oceny zajęć dydaktycznych* zawiera pytania dotyczące treści przedmiotu, postawy prowadzącego, a także sposobu prowadzenia zajęć. W ankiecie znajduje się również miejsce na dodatkowe opinie, uwagi i sugestie studentów. Wyniki ankiet są analizowane przez Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, a następnie przekazywane do Władz Wydziału oraz do ocenianych nauczycieli akademickich. W przypadku negatywnych wyników danego nauczyciela akademickiego Władze Wydziału przeprowadzają rozmowę mającą na celu poprawę jakości wykonywanych przez niego obowiązków dydaktycznych. Wyniki ankiet są prezentowane podczas posiedzeń Komisji oraz Rady Wydziału, studenci mogą się również z nimi zapoznać w dziekanacie. Ocena nauczycieli akademickich przez studentów stanowi jedno z kryteriów okresowych ocen nauczycieli akademickich.

Procedura i kryteria doboru obsady zajęć dydaktycznych oraz organizacji systemu kształcenia przyjęta została Uchwałą Rady Wydziału. Obsada zajęć dydaktycznych następuje przed rozpoczęciem każdego semestru i jest konsultowana z Dziekanem i Prodziekanem. Ponadto istotna uwaga przywiązywana jest do pozyskania praktyków z otoczenia społeczno-gospodarczego do prowadzenia zajęć na kierunku *finanse i rachunkowość*, którzy posiadają kierunkowe doświadczenie zawodowe i odpowiednie kompetencje dydaktyczne. Dzięki zastosowaniu modułowego systemu kształcenia składającego się z kursów, takie formy kursów jak np. zajęcia z praktykiem, czy zajęcia specjalistyczne są obsadzane przez osoby posiadające kompetencje odpowiednie do określonych efektów kształcenia.

Na spotkaniu z kadrą akademicką rozmawiano między innymi o bodźcach motywacyjnych, jakie są rezultatem prowadzonej polityki kadrowej. Na spotkaniu tym obecnych było 20 nauczycieli akademickich, którzy podkreślali duże wsparcie jakiego

doświadczają ze strony władz Wydziału i Uczelni oraz jakiego udzielają studentom na każdym etapie zdobywania wiedzy i praktycznego doświadczenia. Zwracano uwagę, że WSEI to renomowana uczelnia biznesowa, która musi traktować pracowników i studentów po partnersku, a tym ostatnim dostarczać taką usługę edukacyjną, która sprawia, że Uczelnia będzie ciągle dynamicznie rozwijała się. Podkreślano przy tym, że na kierunku *finanse i rachunkowość* stabilność kierunku związana z rekrutacją kandydatów jest znacznie lepsza niż na *ekonomii*. Liczba studentów według stanu na dzień wizytacji wynosi łącznie 140 (na kolejnych latach 58, 53 i 29). W 2018 roku kierunek doczekał się pierwszych absolwentów. Spośród 48 studentów rozpoczynających studia w 2015 roku dyplom licencjata uzyskało 41. Sprawność kształcenia jest zatem prawidłowa. Zwracano również uwagę, na to że korzystne wyniki są tym bardziej cenne, że osiągnane są w realiach wysokiej podaży studiów na kierunku *finanse i rachunkowość*, co odnosi się w szczególności do publicznych uczelni, które oferują studia bezpłatne (UMCS, KUL, Politechnika Lubelska).

Przyjęte spektrum działań w zakresie doskonalenia jakości i optymalizacji polityki kadrowej jest prawidłowe. Rzeczywista ocena efektów tych działań jest weryfikowana w praktyce gospodarczej, gdy okazuje się na ile absolwenci kierunku zostali wyposażeni w przydatne w pracy zawodowej wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Z danych systemu monitoringu zawodowych losów absolwentów „ELA” wynika, że 89% absolwentów WSEI zarejestrowanych jest jako płatnicy składek na ubezpieczenie społeczne. Jest to wskaźnik bardzo korzystny - jeden z najwyższych wśród lubelskich uczelni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na podstawie analizy dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego, analizy obciążeń dydaktycznych Zespół oceniający PKA pozytywnie ocenia kwalifikacje naukowo-dydaktyczne kadry realizującej zajęcia na kierunku *finanse i rachunkowość*. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia jest prawidłowa i umożliwia osiągnięcie wszystkich założonych efektów kształcenia. Jest ona dostosowana do specyfiki studiów I stopnia o profilu praktycznym.

Obsada zajęć dydaktycznych, poza dwoma wyjątkami nie budzi zastrzeżeń, ponieważ respektuje zasadę zgodności zakresu merytorycznego przedmiotu z dorobkiem naukowym lub doświadczeniem zawodowym nauczyciela akademickiego. Zajęcia praktyczne prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe, w pełni odpowiadające zakresowi prowadzonych przedmiotów, a w szczególności zgodne z opisem efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Ponadto zajęcia o charakterze praktycznym prowadzą osoby pełniące kierownicze funkcje w przedsiębiorstwach i instytucjach, ze szczególnym uwzględnieniem firm sektora finansowego.

Studenci mają możliwość oceny wykładowców po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych w formie ankiet elektronicznych. W przypadku negatywnej oceny danego nauczyciela przez studentów władze Uczelni podejmują działania w celu poprawy jakości wykonywanych przez niego obowiązków dydaktycznych. Ocena nauczycieli akademickich przez studentów jest uwzględniana w okresowych ocenach nauczycieli akademickich.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Jednostka odpowiedzialna za oceniany kierunek prowadzi stałą, różnorodną i aktywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, głównie o zasięgu lokalnym i regionalnym, ale również międzynarodowym. W tym zakresie w sposób skuteczny realizuje zatem główne założenia określone w misji edukacyjno-społecznej.

Należy podkreślić znaczące i szerokie grono interesariuszy, głównie są to przedstawiciele lokalnej i regionalnej administracji państwowej i samorządowej, jednostek organizacyjnych administracji publicznej, instytucji sądowniczych, instytucji rynku pracy oraz przedsiębiorstw z równych sektorów gospodarki. Wielu bezpośrednich interesariuszy pełni bardzo ważne funkcje w administracji (prezydent, marszałek, wojewoda, dyrektorzy jednostek), co z pewnością korzystnie wpływa na jakość i dynamikę współpracy. Współpraca w wielu przypadkach jest formalizowana na mocy ramowych umów o współpracy, ale warto odnotować także znaczącą liczbę przykładów bieżącej i niesformalizowanej współpracy, czy też bezpośrednich kontaktów.

Przeważające formy współpracy to m.in.: praktyki studenckie, prowadzenie zajęć dydaktycznych przez praktyków, gościnne wykłady dla studentów, wymiana informacji o potrzebach rynku pracy, opiniowanie programów studiów, wizyty studyjne czy konferencje.

Obecni na spotkaniu przedstawiciele otoczenia gospodarczego i społecznego potwierdzili szerokie spektrum specjalności i rodzajów instytucji zaangażowanych we współpracę z kierunkiem zarówno poprzez udział w Konwencji Uczelni (obecni na spotkaniu PKA z przedstawicielami otoczenia Uczelni). Wśród współpracujących obecnych na spotkaniu podczas wizytacji znaleźli się między innymi przedstawiciele samorządu terytorialnego, urzędu pracy, Narodowego Funduszu Zdrowia, firm audytorskich, Stowarzyszenia Eksporterów RP, małych i średnich przedsiębiorstw, korporacji jak i dużych firm produkcyjnych. Obecni na spotkaniu przedstawiciele otoczenia podnosili, że aktywnie uczestniczą w kreowaniu programu studiów zarówno poprzez jego konsultacje, ale również poprzez składanie propozycji w zakresie zmian w sylabusach wykładanych przedmiotów.

Interesariusze zewnętrzni podnosili niejednokrotnie na spotkaniu, że ich współpraca z wydziałem oraz kierunkiem przynosi obopólne korzyści zarówno dla uczelni, jak i dla strony biznesowej.

Nawiązane i ciągle rozwijana współpraca z interesariuszami zewnętrznymi przejawia się przez:

- delegowanie przedstawicieli pracodawców do prac w Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia,
- działalność Zespołu Ekspertów Społeczno-Gospodarczych przy WSEI, złożonego z pracodawców reprezentujących ponad 20 czołowych instytucji i zakładów pracy regionu lubelskiego; udział przedstawicieli lokalnej społeczności w Konwencji Uczelni,
- kreowanie oferty edukacyjnej na podstawie prowadzonych analiz lokalnego rynku pracy i w bezpośredniej współpracy z przedsiębiorcami,
- zgodę przedsiębiorców na organizację dla studentów wizyt studyjnych, spotkań z pracodawcami,
- umożliwienie na podstawie praktycznych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstwa napisania pracy licencjackiej.

Program kształcenia na kierunku jest na bieżąco monitorowany przez otoczenie Uczelni i dostosowywany do potrzeb pracodawców oraz lokalnego rynku pracy. Modyfikacje programów kształcenia dokonywane są po konsultacjach z ekspertami zewnętrznymi jak również ze studentami i absolwentami, którzy niejednokrotnie są przedstawicielami kadry kierowniczej lub zarządzającej, ale również zmiany w programie nauczania dokonywane są

dzięki wnioskowi i uwagom interesariuszy zewnętrznych poprzez wprowadzenie nowych przedmiotów oraz zmiany w dotychczasowych sylabusach polegające na usuwaniu z nich treści nieaktualnych oraz wprowadzaniu nowych rozwiązań.

Uczelnia pozyskuje wiedzę na temat oczekiwań rynku pracy dotyczących programu kształcenia, oczekiwanych przez pracodawców, jak również wymagań w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych wymaganych przez pracodawców od absolwentów również na podstawie prowadzonych analiz lokalnego rynku pracy poprzez anonimowe ankiety wypełniane cyklicznie przez pracodawców podczas Targów pracy organizowanych w Lublinie. Z przeprowadzonych badań wynika, że atrakcyjne i pożądane są takie cechy jak samodzielność, odpowiedzialność, kreatywność, umiejętność pracy w zespole czy łatwość nawiązywania kontaktów z ludźmi. Uczelnia przedstawiła przykłady efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych dla kierunku *Finanse i rachunkowość* oczekiwanych poprzez otoczenie społeczno-gospodarcze od absolwentów, które mają swoje odzwierciedlenie w efektach kształcenia, np.:

- K_U07 - potrafi formułować zalecenia odnośnie do charakteru i kierunku podstawowych decyzji finansowych podejmowanych w przedsiębiorstwie oraz umie wdrożyć te zalecenia,
- K_K03 - jest gotów uczestniczyć w przygotowaniu projektów gospodarczych, w tym zwłaszcza sprofilowanych finansowo; pracować przy tym w grupach wielojęzycznych.

Interesariusze zewnętrzni (m.in. pracodawcy) uczestniczyli w opracowywaniu założeń do programu kształcenia dla kierunku poprzez zgłaszanie swoich propozycji co do treści efektów kształcenia odnoszących się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych absolwentów, jak również w zakresie propozycji uruchomienia nowych przedmiotów na istniejącym kierunku oraz nowych kierunków w ramach funkcjonujących Wydziałów na Uczelni.

Pracodawcy zainteresowani współpracą z Uczelnią deklarują poprzez zawarte umowy o współpracy swój udział w kształtowaniu oferty edukacyjnej kierunku.

Do działań częściowych związanych z interesariuszami zewnętrznymi należą różnorodne formy uzyskiwania opinii w ramach istniejącego sformalizowanego systemu kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym – Zespołu Ekspertów Społeczno-Gospodarczych przy WSEI. Rektor Uczelni zaprosił przedstawicieli otoczenia społeczno – gospodarczego do udziału w pracach Kolegium Opiniodawczo-Doradczego Rektora Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie ds. Współpracy z Gospodarką i Otoczeniem. Kolegium skupia przedstawicieli renomowanych przedsiębiorstw, instytucji i administracji współpracujących z Uczelnią. Zgodnie z przedłożoną listą członków w jej skład wchodzi m.in. Prezydent Miasta Lublina, Marszałek Województwa Lubelskiego, Wojewoda Lubelski, Konsul Generalny Ukrainy, Prezes Sądu Okręgowego, Dyrektor Urzędu Statystycznego w Lublinie, Kurator Oświaty jak również dyrektorzy i prezesi znaczących podmiotów gospodarczych. Zadaniem Kolegium jest doradztwo władzom WSEI w zakresie kierunków działalności i rozwoju Uczelni oraz pomoc w doskonaleniu istniejących oraz tworzeniu nowych programów kształcenia pod kątem praktycznego przygotowania absolwentów Uczelni do pracy zawodowej.

W skład Konwentu Uczelni powołani zostali również przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego (Prezes Interbud Sp. z o.o. oraz Prezydent Miasta Lublin). Do zadań Konwentu zgodnie z § 18 Statutu WSEI należy m.in. zatwierdzanie na wniosek Rektora specjalności i rodzajów kształcenia oraz zatwierdzanie planu działalności naukowo-dydaktycznej Uczelni. Interesariusze zewnętrzni poprzez stały i aktywny udział w obradach tego organu kolegialnego mają wpływ na działania Uczelni w tym zakresie.

Zarządzeniem nr 1/2016/2017 Rektora Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie z dnia 1 października 2016 roku w sprawie: Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie, m.in. określono skład Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia oraz zadania

Wydziałowych Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zgodnie z tym zarządzeniem w skład Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia wchodzi jeden przedstawiciel pracodawców. Przedstawiciele otoczenia zasiadają również w gronie członków Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Uczelnia dostrzega potrzebę zwiększenia integracji z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Podjęto skuteczne działania mające na celu umożliwienie kształcenia studentów przy udziale pracodawców, organizowanie staży w przedsiębiorstwach oraz włączanie praktycznych zajęć w programy kształcenia. Jedną ze stosowanych metod dydaktycznych stosowanych podczas prowadzenia zajęć są często opisywane również w sylabusach dyskusje z praktykiem siedzibie Uczelni, podczas której dzieli się on doświadczeniami dotyczącymi problemów występujących w praktyce działalności gospodarczej z rozpatrywanego na tych zajęciach zakresu. Studenci obecni na spotkaniu z przedstawicielami PKA potwierdzili, że metoda ta jest często stosowana i bardzo przez nich ceniona. Działania takie umożliwiają uczelni kształcenie zgodnie z oczekiwaniami pracodawców.

Jednostka przedstawiła również wykaz umów o współpracy z 25 partnerami biznesowymi. Partnerzy reprezentują szeroki wachlarz z otoczenia społeczno – gospodarczego zarówno z sektora publicznego (samorządowego oraz państwowego) jak i sektora prywatnego oraz naukowego (uczelnie wyższe, w tym Lwowski Państwowy Instytut Ekonomii i Turystyki) są to m.in.: Nagel Polska Sp. z o.o., Pekao Faktoring Sp. z o.o., Stokrotka S.A., Regionalny Oddział Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, Krajowa Spółka Cukrowa S.A., Urząd Statystyczny w Lublinie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie, Orange Polska S.A. Międzynarodowy Uniwersytet Ekonomiczno – Humanistyczny im. Akademika Stepana Demianczuka (Ukraina), Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Lwowski Państwowy Instytut Ekonomii i Turystyki, Lubelski Rynek Hurtowy S.A.). W ramach zawartych porozumień Partnerzy deklarują współdziałanie w organizacji praktyk dla studentów, prowadzenia zajęć specjalistycznych dla studentów WSEI, opiniowania programu nauczania, organizowania wizyt studyjnych grup studentów w firmie czy też udostępnienia własnego know-how.

Uczelnia współpracuje również z otoczeniem społeczno-gospodarczym poprzez organizację konferencji naukowych czy seminariów. Przykładem może tutaj być zorganizowana we wrześniu br. konferencja Wyzwania współczesnego rynku pracy, której celem była wymiana poglądów dotyczących współczesnego rynku pracy i zachodzących na nim zmian. Wydarzenie skierowane było m.in. do pracodawców, przedstawicieli urzędów pracy, instytucji otoczenia biznesu, studentów, kadry naukowej zajmująca się tematyką zmian rynku pracy, przedstawicieli władz samorządowych oraz wojewódzkich. Wśród tematów diskutowanych na panelach znalazły się takie zagadnienia jak: Potrzeby Pracodawców i Pracowników na współczesnym rynku pracy, Współpraca pracodawców z uczelniami – pozyskanie pracowników poprzez warsztaty, prelekcje czy staże, Uczenie samodzielnie myślenia i rozwiązywania problemów – kluczowe umiejętności na rynku pracy, Przykłady dobrych praktyk w zakresie współdziałania nauki – edukacji – rynku pracy. Nad wydarzeniem patronat objęli Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Prezydent Miasta Lublina oraz Wojewoda Lubelski.

Należy stwierdzić, że Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów zapewniła niezbędną spójność programu i wymiaru praktyk studenckich oraz doboru miejsc, w których się odbywają z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Wprowadzono także system zaliczania praktyk stwarzający możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych. Studenci pozytywnie oceniają przydatność praktyk.

Adekwatność form zajęć do omawianej treści została uznana za bardzo dobrą – studenci zdecydowanie potwierdzili, że przeprowadzane zajęcia mają w zdecydowanej mierze odniesienie do praktycznych aspektów wykładanej materii.

Wydział na profilu praktycznym zapewnia dla kierunku szeroką gamę przedmiotów i zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Zajęcia te w części prowadzone są przez pracowników dydaktycznych posiadających doświadczenie zawodowe w dziedzinie prowadzonych zajęć zdobyte poza uczelnią.

Studenci zgodnie potwierdzili, że podczas zajęć nauczyciele akademicki bardzo często odnoszą wykładaną materię do praktyki i wskazują sposób wykorzystania prezentowanej wiedzy w pracy zawodowej. Również została przez nich potwierdzona praktyka wizyt pracodawców z poszczególnych dziedzin praktyki gospodarczej, co uznali za szczególnie przydatne.

Warte podkreślenia są działania uczelni skierowane na otoczenie społeczne realizowane poprzez takie projekty jak: Uniwersytet Przedszkolaka, Szkoła pod Patronatem, Szkoła Innowacji.

Szkoła pod Patronatem – głównym celem jest wspieranie wszystkich inicjatyw szkół ponadpodstawowych i średnich zmierzających do rozwoju i samorealizacji uczniów i nauczycieli oraz podejmowania wspólnych działań dla poszerzenia wiedzy, podnoszenia efektów kształcenia i zainteresowań młodych ludzi. Projekt otwiera nowe perspektywy, które pozwalają uczniom poznać ofertę edukacyjną Uczelni i ułatwiają dokonanie wyboru ścieżki zawodowej. Uczelnia współpracuje z ponad 20 szkołami w ramach tego projektu

Szkoła Innowacji - celem projektu jest wyróżnienie szkół, w których realizowane są nowatorskie pomysły, wspierana jest praktyczna edukacja i kreatywność uczniów, promuje się przedsiębiorczość, realizowana jest współpraca międzynarodowa oraz podejmowane są wszelkie niestandardowe i innowacyjne działania. Projekt skierowany do liceów, techników, zasadniczych szkół zawodowych oraz zespołów szkół ponadpodstawowych. Patronują mu Marszałek Województwa Lubelskiego, Prezydent Miasta Lublin i Lubelski Kurator Oświaty. W roku 2018 odbyła się już VI Gala podsumowująca szóstą edycję Projektu Certyfikacji Szkół "Szkoła Innowacji" i Konkursu "Lider Innowacji".

Biuro Karier Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji powołane zostało w celu świadczenia pomocy studentom i absolwentom w wyborze drogi rozwoju zawodowego oraz pomoc w znalezieniu zatrudnienia odpowiadającego ich kwalifikacjom i aspiracjom. Biuro prowadzi zarówno dla studentów jak i absolwentów bank ofert pracy, staży, praktyk oraz wolontariatu. Na stronie Biura zamieszczono listę 45 firm z którymi WSEI podpisała umowę/porozumienie dotyczące współpracy z zakresu organizacji praktyk.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Szeroki przekrój branżowy interesariuszy zewnętrznych współpracujących z Uczelnią. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym stanowi mocną stronę akredytowanej jednostki. Współpraca (zarówno formalna, jak i nieformalna) ta ma charakter stały, różnorodny i aktywny, co w szczególności dotyczy budowania i rozwijania relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym o zasięgu lokalnym i regionalnym. Obejmuje ona w sposób skuteczny wszystkie kluczowe wymiary, tj. zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także pozwala na skuteczne pozyskiwanie kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią

Dobre praktyki

Szeroka współpraca uczelni wspomagana interesariuszami zewnętrznymi nakierowana na uczniów szkół średnich, zawodowych.

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie podejmuje działania w celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* uczestniczą w obowiązkowych lektoratach z języka obcego, które trwają przez 4 semestry. Do wyboru jest język angielski, rosyjski oraz niemiecki. Podział na grupy zaawansowania z języka obcego odbywa się na podstawie testu poziomującego, co w opinii studentów jest dobrym rozwiązaniem. Ponadto uczelnia organizuje dodatkowe, nieodpłatne kursy wyrównawcze z języka angielskiego dla studentów. Jest to bardzo dobre rozwiązanie, ponieważ studenci kierunku *finanse i rachunkowość* są bardzo zróżnicowani wiekowo i nie wszyscy mieli styczność z językiem angielskim na wcześniejszym etapie kształcenia. Takie kursy dają im szansę wyrównania ewentualnych braków i w efekcie możliwość pełnego udziału w procesie kształcenia.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie stwarza studentom możliwość uczestnictwa w międzynarodowych programach mobilności. Studenci mogą wziąć udział w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus+. WSEI ma podpisane umowy z uczelniami zagranicznymi (Ukraina, Chorwacja, Hiszpania), na które studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mogą wyjechać na studia. Umowy te mają na celu m. in. wzajemny udział w pracach i projektach badawczych, prowadzenie wspólnych badań naukowych, zapewnienie warunków umożliwiających zamawianie prac przygotowywanych przez studentów, wspieranie innowacyjnych powiązań nauki i biznesu na terenie województwa lubelskiego, podniesienie kompetencji kadr systemu B+R do poziomu zapewniającego efektywną współpracę jednostek naukowych i przedsiębiorstw w zakresie wdrażania osiągnięć naukowych w gospodarce.

Niepokojące jest, iż w ostatnich 3 latach z możliwości wyjazdu nie skorzystał żaden student ocenianego kierunku. Studia na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzone są wyłącznie w formie niestacjonarnej, znaczna część studentów jest aktywna zawodowo oraz posiada zobowiązania rodzinne, które uniemożliwiają im wyjazd na studia za granicę.

Szczegółowe zasady kwalifikacji dostępne są na stronie internetowej Uczelni. Proces rekrutacyjny jest przejrzysty i upubliczniony, a zasady rekrutacji dostępne online. W procesie rekrutacyjnym kryteriami kwalifikacji są znajomość języka obcego oraz średnia ocen. Procesem rekrutacji kandydatów zajmuje się Centrum Projektów i Współpracy Międzynarodowej, które udziela również niezbędnych informacji oraz wsparcia merytorycznego i organizacyjnego studentom ubiegającym się o udział w wymianie.

Efekty kształcenia osiągnięte za granicą są uznawane przez Wydział. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają również możliwość wyjazdu na praktyki w ramach programu Erasmus+. W ostatnich latach z tej możliwości nie skorzystał żaden student wizytowanego kierunku. W ramach polityki informacyjno-promocyjnej jednostka udostępnia informacje o możliwości wyjazdu na swojej stronie internetowej, w mediach społecznościowych, za pośrednictwem wirtualnego dziekanatu, a także na tablicach ogłoszeń. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili dostępność i przystępność informacji dotyczących programu Erasmus+.

Na ocenianym kierunku nie ma studentów obcokrajowców, ani przedmiotów wykładanych w języku obcym. Podczas wizytacji władze dziekańskie zadeklarowały, że w nowym roku akademickim podjęte zostaną prace nad wprowadzeniem zajęć modułowych

prowadzonych w j. angielskim na studiach I stopnia od semestru letniego 2019/2020. Dotyczy to modułu „Ekonometria”, natomiast w ramach modułu „Przedsiębiorczość” gra symulacyjna może być prowadzona w jednym z sześciu 6 języków do wyboru. Poza tym został przygotowany katalog przedmiotów w języku angielskim na potrzeby programu Erasmus, które mogą być uruchomione w razie zgłoszenia zapotrzebowania ze strony uczelni zagranicznej.

Nauczyciele akademicy w ramach programu Erasmus+ wyjeżdżają do uczelni partnerskich, m. in. University of Huelva w Hiszpanii, Eurosuccess Consulting LTD na Cyprze, natomiast do WSEI przyjeżdżają pracownicy z innych ośrodków naukowych, m. in. z Transport un Telecommunication Institute z Łotwy, Universidad de Huelva z Hiszpanii, co daje możliwość pogłębionej wymiany doświadczeń w sferze dydaktyki. W ramach umiędzynarodowienia, nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku *finanse i rachunkowość* publikują w języku angielskim monografie oraz artykuły ze wspólnie przeprowadzonych badań naukowych z innymi pracownikami naukowymi z zagranicy. Ponadto w Zeszytach Naukowych Wydziału Administracji i Nauk Społecznych publikują swoje artykuły wykładowcy z Ukrainy i Słowacji, co służy wymianie doświadczeń badawczych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Władze Wydziału i Uczelni podejmują działania w celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Ich dotychczasowa skuteczność jest jednak niesatysfakcjonująca. Studenci wizytowanego kierunku uczestniczą w obowiązkowych lektoratach z języka obcego. Ponadto uczelnia organizuje dodatkowe, nieodpłatne kursy wyrównawcze z języka angielskiego.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie stwarza studentom możliwość uczestnictwa w międzynarodowych programach mobilności. Studenci mogą wyjechać na praktyki oraz studia w ramach programu Erasmus+. Uczelnia podejmuje działania mające na celu promowanie programu oraz udziela studentom niezbędnego wsparcia merytorycznego i organizacyjnego podczas całego procesu wymiany międzynarodowej. Proces rekrutacji jest przejrzysty, a zasady kwalifikacji dostępne online.

Mimo powszechności dostępu do niezbędnych informacji dotyczących programu żaden z obecnych studentów nie korzystał z możliwości wyjazdu do ośrodków zagranicznych w ramach tego programu. Przyczynami braku zainteresowania są głównie obowiązki rodzinne i zawodowe.

Dobre praktyki

Uczelnia organizuje dodatkowe, nieodpłatne kursy wyrównawcze z języka angielskiego dla studentów. Takie kursy dają studentom szansę wyrównania ewentualnych braków, a w efekcie możliwość pełnego udziału w procesie kształcenia.

Zalecenia

- Intensyfikacja procesu umiędzynarodowienia kształcenia poprzez angażowanie wykładowców z zagranicznych uczelni do prowadzenia zajęć, dalsze wspieranie organizacyjne i finansowe wykładowców w wyjazdach do zagranicznych uczelni oraz zapewnienie studentom kierunku *finanse i rachunkowość* możliwie szerokiej palety wykładów do wyboru w języku obcym, jak i motywowanie studentów do udziału w programach Erasmus+.
- Nawiązanie umów z nowymi uczelniami, które prowadzą kształcenie na kierunku *finanse i rachunkowość*, w celu podniesienia atrakcyjności oferty wymian studenckich.
- Wprowadzenie do programu kształcenia obligatoryjnego przedmiotu z egzaminem w języku obcym.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie powstała w 2000 roku. Od początku istnienia Uczelni jej Założycielom i Władzom przyświecał cel zapewnienia studentom studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz słuchaczom studiów podyplomowych jak najlepszych warunków zdobywania wiedzy. Uczelnia dysponuje własną bazą dydaktyczną i naukowo-badawczą zapewniającą pełną realizację efektów kształcenia.

Zespół Oceniający PKA przeprowadził wizytację infrastruktury dydaktycznej, sal dydaktycznych, laboratoriów komputerowych, specjalistycznych pracowni, biblioteki i czytelnicy. Przeprowadzono rozmowy z pracownikiem biblioteki oraz nauczycielami akademickimi będącymi opiekunami wybranych laboratoriów.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie zapewnia swoim studentom i pracownikom bardzo dobre warunki studiowania i pracy zawodowej. Uczelnia posiada nowoczesną bazę dydaktyczną o powierzchni 11 tys. m². Baza lokalowa obejmuje następujące pomieszczenia:

Wyszczególnienie	Liczba	Liczba miejsc	Powierzchnia w m ²
Aula A	1	212	305
Aula B	1	210	147
Aula C	1	280	226
Aula D	1	300	310
Aula E	1	350	343
Sale wykładowe	5	90-150	60-143
Pracownie informatyczne	9	220	-
Sale ćwiczeniowe / seminaryjne	40	20-40	30-60
Laboratoria	13	3-15	-
Hala sportowa	1	310	330
Pokoje kadry dydaktycznej	13	-	-
Siłownia	1	-	42
Biblioteka wraz z czytelnią	7	50+25	700
Punkt ksero	1	-	15
Bar studencki	1	-	137
Dom Studenta	1	ok. 300	4.420

Uczelnia posiada 5 auli wykładowych oraz 5 dużych sal wykładowych. Aule mieszczą od 200 do 350 osób, a sale wykładowe od 90 do 150 osób. Do dyspozycji studentów jest również 40 sal ćwiczeniowych o powierzchni od 30 do 60 m². Wszystkie te pomieszczenia wyposażone są w klimatyzację oraz różnego rodzaju sprzęt dydaktyczny, taki jak dziewięć 46-calowych ekranów TV, projektory multimedialne, sprzęt audio-video, rzutniki pisma, ekrany obsługiwane elektronicznym pilotem, magnetofony, tablice interaktywne, Internet Wi-Fi oraz inne specjalistyczne pomoce naukowe.

Na terenie całej Uczelni dostępne są punkty bezprzewodowego Internetu, przy czym urządzenia użyte do budowy tej sieci pracują w standardach G i N jednocześnie. Wszystkie połączenia są szyfrowane za pomocą bezpiecznego protokołu WPA2 z autoryzacją za pomocą portalu przechwytyjącego, co gwarantuje bezpieczeństwo danych. Komputery połączone są w sieć bazującą na routerach CISCO. Łączna przepustowość łączy internetowych Uczelni wynosi 600 Mb/s. Infrastrukturę informatyczną stanowi 19 serwerów oraz 3 pamięci masowe.

Do dyspozycji studentów jest 9 pracowni informatycznych, w których znajduje się 220 komputerów. Konfiguracje sprzętowe zestawów używanych w laboratoriach są następujące:

- HP Z200 i5-650/4GB/1 TB DH/21,5” LCD;
- HP Z400 Xeon-W3550/12GB/1 TB DH/21,5” LCD;
- DELL Vostro V3650 i5/4GB/ 500 GB/21,5” LCD.

Na stacjach roboczych zainstalowany jest system Windows 7 lub Windows 10 oraz dystrybucje systemu Linux: Fedora, Centos i Ubuntu. Pakiety biurowe zainstalowane w laboratoriach to Office 2007 lub w nowszej wersji. Specjalistyczne oprogramowanie zainstalowane w pracowniach to m.in. Adobe Photoshop CS5, Corel Draw, Microsoft IT Academy, SPSS, Lex AnyLogic; FlexSim; iCargo; Excel; Coffegame; AgenaRisc. Podczas zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku wykorzystywane jest odpowiednie oprogramowanie, w tym arkusze kalkulacyjne, pakiety finansowo-księgowo, gry edukacyjne. W trakcie realizacji zajęć obowiązuje zasada, że z jednego komputera korzysta jedna osoba. Pomieszczenia są w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Warto również nadmienić, że studenci Uczelni mogą korzystać z kilkunastu nowoczesnych laboratoriów wyposażonych w unikalną aparaturę naukowo-badawczą. Są to:

1. Laboratorium Diagnostyki Materiałów i Konstrukcji;
2. Laboratorium Szybkiego Prototypowania i Inżynierii Odwrotnej;
3. Laboratorium Obrabiarek Sterowanych Numerycznie Centrum Edukacji Technicznej HAAS;
4. Laboratorium Symulacji Konstrukcji i Systemów Transportowych;
5. Laboratorium Diagnostyki Wibroakustycznej i Termowizyjnej;
6. Laboratorium Bezpieczeństwa Usług Sieciowych;
7. Laboratorium Realizacji Nagrań Audio-Video i Aplikacji Multimedialnych;
8. Laboratorium Jakości Usług Sieciowych IP;
9. Laboratorium Systemów Audiowizualnych i Technologii Multimedialnych;
10. Laboratorium Analiz Substancji Szkodliwych w Produktach Rolnictwa i Żywności;
11. Laboratorium Psychologiczne do Badania Kierowców;
12. Laboratorium Psychologii Eksperymentalnej.

Laboratoria te wyposażone są w najnowszą aparaturę badawczą wiodących światowych producentów, co umożliwia prowadzenie innowacyjnych badań naukowych, kwalifikacyjnych i przemysłowych. Laboratoria zostały utworzone dzięki finansowemu wsparciu Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej „Nowoczesna Gospodarka”.

Liczba i wyposażenie laboratoriów są pochodną wieloletniej czasochłonnej pracy związanej z aplikowaniem o fundusze unijne. Skuteczność tych działań ocenia się bardzo wysoko, ponieważ Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie pozyskała od 2007 roku środki unijne na kwotę ponad 200 milionów złotych, które przeznaczone zostały na remonty i przystosowanie budynków do celów naukowo-dydaktycznych. Przykładowo w roku akademickim 2016/2017 WSEI w Lublinie pozyskała wraz z założycielem „Fundacją OIC Poland” dofinansowanie dla 60 projektów krajowych i zagranicznych na imponującą kwotę 77 mln zł.

Mankamentem jest jednak relatywnie niewielkie wykorzystanie dostępnej bazy laboratoryjnej w procesie dydaktycznym. W pewnym stopniu koncentracja zajęć weekendowych na studiach niestacjonarnych także utrudnia lepsze wykorzystanie specjalistycznych laboratoriów tworzących bazę naukowo-dydaktyczną WSEI. Ponadto postuluje się podjęcie działań na rzecz wzbogacenia specjalistycznej bazy o nowe laboratorium ekonomii i finansów, które powinno być wykorzystywane do nabycia przez studentów kwalifikacji zawodowych. W laboratorium tym powinny być realizowane zajęcia warsztatowe i gry symulacyjne.

Na bazę dydaktyczną WSEI w Lublinie składają się nie tylko wymienione wcześniej pomieszczenia, ale również nowoczesny sprzęt dydaktyczny. Do dyspozycji nauczycieli i studentów pozostaje ponad 250 komputerów stacjonarnych, 120 laptopów, 20 projektorów multimedialnych, a także rzutniki pisma, magnetofony, telewizory i tablice interaktywne. Uczelnia posiada dwa duże strzeżone parkingi dla studentów oraz parking dla wykładowców.

Na szczególne podkreślenie zasługuje Dom Studenta WSEI, w którym znajdują się 94 samodzielne mieszkania (w 2-3 osobowych pokojach, o łącznej powierzchni 4420 m²). Jest to nowoczesny budynek na około 300 miejsc, który został oddany do użytku w październiku 2014 roku. Jest on wyposażony w takie udogodnienia dla mieszkańców, jak: kawiarenka z czytelnią i miejscami do nauki, sieć Wi-Fi, samoobsługowa pralnia, dwupoziomowy podziemny parking na 96 miejsc postojowych.

Wydział Administracji i Nauk Społecznych zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, która umożliwia uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów *finanse i rachunkowość*, a także skutecznie stara się włączać w procesy dydaktyczne pracodawców. Uczelnia bardzo aktywnie współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi, w tym z pracodawcami, co potwierdza nie tylko dokumentacja przedłożona Zespołowi Oceniającemu PKA, ale również spotkanie z interesariuszami, na którym obecnych było 25 przedstawicieli wiodących przedsiębiorstw i instytucji.

Baza dydaktyczna WSEI jest dobrze przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Na kierunku *finanse i rachunkowość* studiuje ich 4. Z myślą o niepełnosprawnych studentach została wybudowana nowoczesna winda oraz platforma dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W Uczelni bardzo aktywnie działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Jego zadaniem jest monitoring udogodnień infrastrukturalnych i organizacyjnych, związanych z procesem studiowania. Działania te koordynowane są przez Asystenta Osób Niepełnosprawnych. Studentom niepełnosprawnym zapewnia się dostęp do sprzętu i urządzeń wspomagających proces dydaktyczny.

W opinii studentów infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana do prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku *finanse i rachunkowość* jest dostosowana do ich potrzeb. Wielkość i liczba sal, z punktu widzenia studentów, jest odpowiednia. Studenci mogą korzystać z infrastruktury Uczelni również poza godzinami zajęć. Obiekty, w których prowadzona jest działalność edukacyjna są w pełni przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

7.2.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie posiada własną bibliotekę z dwiema czytelniami do dyspozycji studentów i wykładowców. Biblioteka składa się z czytelni głównej ze stanowiskami do pracy dla 50 osób, czytelni księgozbioru podręcznego dla 25 osób oraz 12 stanowisk komputerowych do przeglądania komputerowych katalogów bibliotecznych, zamawiania zbiorów online i korzystania z cyfrowych baz danych. Podkreślić należy, że 4 komputery są dostosowane do pracy studentów niepełnosprawnych. Stanowiska te wyposażone są w specjalne stoliki pod komputery dla osób poruszających się na wózkach, podświetlane lupy do powiększania tekstu, ekrany dotykowe, specjalistyczne podpórki pod nadgarstek i podkładki pod myszki.

Na terenie czytelni znajduje się ponadto:

- winda dla osób z niepełnosprawnościami;
- stanowisko do udostępniania zbiorów – z aplikacją PATRON 4;
- pomieszczenia ze stanowiskiem komputerowym do opracowania zbiorów bibliotecznych;
- magazynów księgozbioru głównego, podręcznego i czasopism;
- pomieszczenia pomocniczego do kserowania tekstu;

- pomieszczenia socjalnego dla pracowników Biblioteki, kompleksu pomieszczeń sanitarnych, w tym toalet przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;

Warunki lokalowe biblioteki, jej obsadę kadrową oraz skłonność studentów do korzystania z tradycyjnych zbiorów zwartych i czasopism w czytelni ocenia się jako przeciętne.

Księgozbiór Biblioteki WSEI jest relatywnie skromny zważywszy na 18 lat funkcjonowania Uczelni oraz kształcenie na 13 kierunkach studiów I i II stopnia i 30 edycjach studiów podyplomowych. Liczy on ponad 54 tys. egzemplarzy książek z różnych dyscyplin naukowych. Są to książki w wersji tradycyjnej i elektronicznej. Kolekcja książek w wersji elektronicznej Libralbuk liczy 1286 egzemplarzy z równoczesnym dostępem 5 czytelników do każdego tytułu. Zbiory biblioteki tworzą pozycje zwarte, zbiory specjalne, komputerowe bazy wiedzy, 150 tytułów czasopism naukowych. Zasoby biblioteczne są systematycznie aktualizowane poprzez zakup nowych pozycji. Na te cele przewidziany jest coroczny budżet w kwocie 250 tys. zł. Podczas wizytacji Zespołu Oceniającego PKA miało miejsce katalogowanie nowych pozycji zwartych.

Katalogi biblioteki są udostępnione przez stronę internetową WSEI. Księgozbiór biblioteki WSEI zawiera wszystkie pozycje literatury podstawowej zalecanej przez nauczycieli akademickich w sylabusach przedmiotów dla kierunku *finanse i rachunkowość* oraz większość książek zalecanych jako pozycje literatury uzupełniającej. Studenci ocenianego kierunku posiadają dostęp do prenumerowanych czasopism, takich jak między innymi: *Rachunkowość*, *Rachunkowość Budżetowa*, *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, *Poradnik Rachunkowości Budżetowej*, *Finanse Komunalne*, *Ekonomista*, *Ekonomika* i *Organizacja Przedsiębiorstw* i inne.

Poza książkami i czasopismami w wersji tradycyjnej i elektronicznej w bibliotece znajdują się również zbiory specjalne: audiobooki, e-booki dostępne dla czytelników zarówno na terenie Uczelni jak i w domu. WSEI ma bezpłatny dostęp do zagranicznych czasopism elektronicznych: Elsevier, Springer, Wiley, Nature, Science oraz do zagranicznych elektronicznych baz: SCOPUS i WEB OF KNOWLEDGE. Czytelnicy mają także dostęp do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki, do takich komputerowych baz danych online, jak: LEX Szkolnictwo Wyższe i Nauka z modułami: Moduł Prawo Europejskie, Moduł Komentarze, Moduł Monografie, Serwis HR LEX, Serwis Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych LEX, Prawo Oświatowe LEX, Vademecum Głównego Księgowego LEX, Serwis Prawo i Zdrowie LEX; bazy czasopism w języku angielskim: EBSCOhost, EBSCO – PsycARTICLES, ARIANTA – naukowe i fachowe polskie czasopisma elektroniczne, Czytelnia Czasopism online Wolters Kluwer, Czytelnia czasopism online Wydawnictwa INFOR i inne.

Studenci WSEI mogą na podstawie zawartych umów korzystać także ze zbiorów innych naukowych bibliotek na terenie Lublina, tj.:

- Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie,
- Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- Biblioteki Politechniki Lubelskiej,
- Biblioteki Instytutu Transportu,
- Biblioteki Uniwersytetu Medycznego w Lublinie,
- Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie.

Biblioteka aktywnie pozyskuje także nowości:

- z projektów finansowanych przez Unię Europejską, realizowanych przez WSEI we współpracy z Fundacją OIC Poland, Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości, władzami samorządowymi, urzędami pracy i innymi podmiotami;
- z darów Biblioteki Narodowej oraz Narodowego Banku Polskiego;
- poprzez wymianę publikacji naukowych z uczelniami niepublicznymi;
- z darowizn od wykładowców i innych osób fizycznych i prawnych.

W opinii studentów ocenianego kierunku Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie zapewnia studentom wizytowanego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, dostęp do literatury zalecanej w kartach przedmiotów oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. Biblioteka WSEI czynna jest przez siedem dni w tygodniu. Ponadto na mocy podpisanych umów studenci mogą korzystać ze zbiorów innych bibliotek. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci pozytywnie zaopiniowali dostępność rekomendowanych przez nauczycieli akademickich pozycji oraz godziny otwarcia biblioteki, które w opinii studentów są dostosowane do ich potrzeb.

7.3.

Ocena infrastruktury dydaktycznej, w tym bibliotecznej jest przedmiotem badań satysfakcji studentów. Władze Wydziału doskonalą bazę dydaktyczną, dokonując systematycznej wymiany sprzętu komputerowego oprogramowania i projektorów multimedialnych. W dwóch pracowniach informatycznych wkrótce nastąpi wymiana komputerów, co zostanie sfinansowane ze środków własnych WSEI. Generalnie jednak fundusze na rozwój i doskonalenie infrastruktury pochodzą z reguły ze źródeł unijnych i grantów.

Także system biblioteczny podlega nieustannemu procesowi doskonalenia. Jest on stale optymalizowany zgodnie z wewnętrznymi procedurami zapewniania jakości kształcenia. Podejmowane działania dotyczą powiększania zbiorów bibliotecznych i ich cyfryzacji.

Na podkreślenie zasługuje stała modernizacja i uaktualnianie zawartości strony internetowej Uczelni i zakładki biblioteki WSEI. Ważnymi aplikacjami są:

- prowadzenie elektronicznej bazy dorobku naukowego kadry akademickiej WSEI,
- uruchomienie na platformie e-learningowej Uczelni multimedialnego kursu edukacji biblioteczno-informacyjnej,
- umożliwienie studentom, a szczególnie obcokrajowcom, korzystania z zasobów informacji innych bibliotek krajowych i zagranicznych;
- dostęp do platformy antyplagiatowej,
- informacje na temat zasad weryfikacji efektów kształcenia,
- optymalizacja narzędzi komunikacji z użytkownikami informacji, tj. władzami uczelni, wykładowcami, studentami i innymi podmiotami.

Studenci również dostrzegają cykliczny rozwój i doskonalenie infrastruktury, a zwłaszcza jej wyposażenia. Baza dydaktyczna oraz infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia jest na bieżąco monitorowana i udoskonalana. Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi dotyczące infrastruktury w ramach „Studenckiej ankiety oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury”, która zawiera pytania dotyczące wyposażenia sal dydaktycznych, funkcjonowania sieci Wi-Fi, biblioteki, infrastruktury gastronomicznej, a także ogólnego przystawiania budynków do potrzeb studentów. W ankiecie znajduje się również miejsce na dodatkowe uwagi i opinie studentów. Ponadto studenci mogą zgłaszać swoje opinie i potrzeby poprzez Samorząd Studentów, a także bezpośrednio do pracowników Uczelni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji posiada własną nowoczesną bazę materialną, unowocześnianą poprzez inwestycje budowlane i sprzętowe, zapewniającą posiadanie infrastruktury dydaktycznej i naukowo-badawczej, która umożliwia osiągnięcie efektów kształcenia na ocenianym kierunku *finanse i rachunkowość*.

Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych dostosowane są do potrzeb studentów wizytowanego kierunku. Sale dydaktyczne są wyposażone w środki audiowizualne, system nagłośnienia i klimatyzację. Jednostka zapewnia studentom kierunku *finanse i rachunkowość* dostęp do zasobów bibliotecznych i informacyjnych. Budynek, w którym

odbywają się zajęcia dydaktyczne jest w pełni przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia umożliwia studentom ocenę infrastruktury w sposób sformalizowany poprzez ankietę oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury. Uczelnia podejmuje systematyczne działania mające na celu modernizację i rozwój infrastruktury.

Zasoby biblioteczne WSEI obejmują właściwy zbiór książek, czasopism, dokumentów elektronicznych i specjalistycznych baz danych. Prawidłowo korespondują one z potrzebami studentów ocenianego kierunku oraz umożliwiają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, w tym efektów w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Reasumując, Uczelnia stworzyła bardzo dobre warunki infrastrukturalne do prowadzenia studiów.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie funkcjonuje system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej dla studentów. Wydział zapewnia studentom wsparcie dydaktyczne udzielane przez nauczycieli akademickich. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają możliwość odbywania konsultacji z nauczycielami akademickimi podczas wyznaczonych dyżurów, za pośrednictwem poczty elektronicznej, a także telefonicznie. Terminy konsultacji są dostosowane do potrzeb studentów. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili opinię, że nauczyciele akademicy chętnie udzielają im niezbędnego wsparcia, są otwarci na studentów, a także zachęcają ich do uczestnictwa w konsultacjach. Studenci mają dostęp do dodatkowych materiałów dydaktycznych i pomocy naukowych, nauczyciele akademicy udostępniają studentom materiały poprzez platformę e-learning. Na platformie umieszczane są dodatkowe materiały takie jak prezentacje czy artykuły. Niezbędne informacje o przedmiotach znajdują się w kartach opisów modułów kształcenia, które zawierają informacje podstawowe, cele modułu, efekty kształcenia, wymagania formalne i wstępne, treści modułu, metody i formy zajęć, sposoby weryfikacji efektów kształcenia, a także bilans punktów ECTS. Nauczyciele akademicy prezentują ich treść podczas pierwszych zajęć, są one również dostępne online. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* w razie potrzeby mogą również liczyć na wsparcie Dziekana oraz Prodziekana Wydziału. Wszystkich niezbędnych informacji w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym udziela studentom Dziekanat (kwestie organizacyjne, ewentualne problemy studentów) oraz Biuro Obsługi Studenta (pomoc materialna, informacje ogólne, składanie dokumentów). W opinii studentów osoby pracujące w Dziekanacie oraz Biurze mają odpowiedni zakres wiedzy związanej z procesem kształcenia oraz udzielają im niezbędnego wsparcia związanego z tokiem studiów. Godziny pracy jednostek dostosowane są do potrzeb studentów kierunku *finanse i rachunkowość*. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem

oceniającym wyraziły pozytywną opinię dotyczącą pracowników Dziekanatu oraz Biura Obsługi Studentów. Studenci przyznali, że osoby pracujące w jednostkach odpowiedzialnych za obsługę administracyjną są uprzejmie i efektywnie rozwiązują wszystkie ich problemy.

Zgodnie z Regulaminem Studiów Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie studenci mogą studiować według indywidualnej organizacji studiów oraz indywidualnego planu studiów i programu nauczania. Indywidualna organizacja studiów umożliwia studentom realizację obowiązującego w uczelni planu studiów, w terminach i formach dostosowanych do szczególnych okoliczności życiowych studenta. Indywidualny plan studiów i program nauczania jest skierowany do studentów wyróżniających się szczególnie dobrymi wynikami w nauce, którzy wykazują uzdolnienia w zakresie określonej dyscypliny, wychowują dzieci, są osobami z niepełnosprawnościami, korzystają z urlopu ze względów zdrowotnych, studiuje na dwóch kierunkach lub odbywają część studiów poza uczelnią. W ramach indywidualnego planu studiów i programu nauczania Dziekanat przydziela studentowi opiekuna naukowego, który wraz z nim opracowuje propozycję planu studiów i programu nauczania. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci stwierdzili, że wiedzą o możliwościach indywidualizacji procesu studiowania.

W ramach wsparcia materialnego studenci mogą wnioskować o przyznanie wszystkich świadczeń wskazanych w art. 86 ust. 1 pkt 1–4, ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Przyznawaniem stypendiów zajmuje się Komisja Stypendialna, w której składzie znajdują się przedstawiciele studentów. Wszystkich niezbędnych informacji dotyczących pomocy materialnej udziela Biuro Obsługi Studentów. Dyżury są dostosowane do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym pozytywnie zaopiniowały system przyznawania pomocy materialnej i dostępność osób odpowiedzialnych za proces przyznawania stypendiów. System pomocy materialnej oferowany studentom jest racjonalny i przejrzysty oraz nie występują opóźnienia w wypłacie świadczeń dla studentów wizytowanego kierunku. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili opinię, że system stypendialny jest dla nich motywacją do osiągania lepszych wyników w nauce. Poza stypendiami ze środków zewnętrznych studenci wizytowanego kierunku mogą korzystać również z różnego rodzaju bonifikat i ulg w opłatach czesnego (m.in. zniżki dla absolwentów, zniżki dla rodzin).

Wydział wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. W Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie funkcjonuje Biuro Karier i Spraw Studenckich, które zajmuje się prowadzeniem banku ofert pracy, staży i praktyk, organizacją szkoleń i warsztatów rozwijających kompetencje społeczne i zawodowe, przeprowadzaniem testów kompetencji, współpracą z pracodawcami, a także doradztwem indywidualnym. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci poinformowali, że wiedzą o możliwościach wsparcia oferowanych przez Biuro. Studenci wizytowanego kierunku uczestniczą w obowiązkowych praktykach zawodowych w wymiarze 3 miesięcy. Za wsparcie studentów w procesie realizacji praktyk zawodowych odpowiada Koordynator praktyki. Studenci mogą również liczyć na pomoc Biura Karier i Spraw Studenckich, które dysponuje liczną bazą ofert praktyk i wspiera studentów w poszukiwaniu miejsca ich realizacji. Wszystkie niezbędne dokumenty oraz informacje dotyczące praktyk są dostępne na stronie internetowej uczelni. Studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym wyrazili opinię, że praktyka zawodowa spełnia ich oczekiwania, a proces organizacji praktyk działa prawidłowo.

W Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie jednostką odpowiedzialną za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami jest Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, które zajmuje się rozpoznawaniem potrzeb, problemów i oczekiwań studentów z niepełnosprawnościami, pomocą w załatwieniu bieżących spraw na uczelni, podejmowaniem działań na rzecz pełnej integracji społecznej i aktywizacji zawodowej osób z

niepełnosprawnościami, usuwaniem barier w dostępie do zasobów informacyjnych i edukacyjnych, a także informowaniem o możliwościach wsparcia. Na kierunku *finanse i rachunkowość* studiuje obecnie 4 osoby z niepełnosprawnością. Uczelnia zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie w sferze dydaktycznej, materialnej oraz socjalno-bytowej. Osoby z niepełnosprawnościami mogą liczyć na pomoc asystenta, dowóz na zajęcia dydaktyczne, wypożyczenie specjalistycznego sprzętu, zmianę formy egzaminu, dostosowanie materiałów dydaktycznych do indywidualnych potrzeb, a także na wsparcie specjalistów, takich jak doradca zawodowy, prawnik, psycholog. Ponadto BON organizuje kursy i szkolenia dla pracowników administracyjnych i dydaktycznych współpracujących ze studentami z niepełnosprawnościami. Uczelnia dla osób z niepełnosprawnościami organizuje także nieodpłatne wyjazdy integracyjno-adaptacyjne, podczas których studenci uczestniczą w różnorodnych szkoleniach, a także mają możliwość nawiązania kontaktu z innymi studentami z niepełnosprawnościami. Zgodnie art. 86, ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. Pracownicy Biuro podchodzą indywidualnie do każdej osoby, która się do nich głosi, wspólnie szukając możliwości likwidacji barier wynikających z niepełnosprawności.

Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają możliwość działania w Kole Naukowym „Młodzi Ekonomisci” (wspólne koło dla studentów kierunku ekonomia oraz *finanse i rachunkowość*). Koło ma zapewnione wsparcie merytoryczne i finansowe ze strony Władz Wydziału. W ramach działalności koła jego członkowie zajmują się pogłębianiem swojej wiedzy ekonomicznej, a także uczestniczą w konferencjach naukowych oraz wizytach studyjnych. Podczas spotkania z zespołem oceniającym członkowie koła pozytywnie zaopiniowali wsparcie merytoryczne oraz finansowe zapewniane przez Wydział. Studenci wyrazili opinię, że w każdej sytuacji mogą liczyć na wsparcie opiekuna koła.

W Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie funkcjonuje Samorząd Studentów, który aktywnie uczestniczy w działaniach organów kolegialny uczelni i Wydziału, pośredniczy w komunikacji pomiędzy studentami a Władzami uczelni, a także organizuje projekty o charakterze integracyjnym, rozrywkowym oraz charytatywnym, takie jak Mistrzostwa Akademickie FIFA, otrzęsiny, The Best of WSEI - konkurs talentów, adapciak, andrzejki, Feliniada WSEIada (juwenalia), czy też akcja rejestracji potencjalnych dawców komórek macierzystych. Przedstawiciele Samorządu obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym przyznali, że mają zapewnione odpowiednie wsparcie ze strony uczelni. Mogą oni korzystać z infrastruktury uczelni, mają zapewnione biuro oraz środki finansowe na działalność. We wszystkich sprawach związanych z działalnością członkowie Samorządu mogą liczyć na wsparcie Władz Uczelni. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają również możliwości rozwijania swoich zainteresowań pozanaukowych. Na uczelni działa czasopismo studenckie, grupa medialna, Akademicki Związek Sportowy, zespół muzyczny, zespół taneczny, a także klub szachowy.

8.2.

Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* są informowani o oferowanych rodzajach wsparcia za pośrednictwem strony internetowej uczelni, mediów społecznościowych, Wirtualnego Dziekanatu, a także poprzez tablice informacyjne. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym system informowania o możliwościach wsparcia jest efektywny, a wszystkie informacje docierają do nich w odpowiednim czasie.

Skuteczność systemu wsparcia dydaktycznego i administracyjnego dla studentów jest systematycznie badana oraz w miarę możliwości uczelni udoskonalana. Wsparcie dydaktyczne jest przez studentów oceniane w ramach Ankiety oceny zajęć dydaktycznych, która zawiera pytania dotyczące materiałów dydaktycznych i ich użyteczności, konsultacji, a także kontaktu z prowadzącym. W ankiecie znajduje się również miejsce na dodatkowe uwagi i opinie

studentów. Skuteczność systemu wsparcia administracyjnego jest badana w ramach Studenckiej ankiety oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury, w której znajdują się pytania dotyczące kompetencji i wiedzy pracowników dziekanatu, terminowości rozpatrywania spraw, a także dostępności informacji dotyczących wsparcia. W ramach pytania otwartego studenci mają możliwość zgłaszania swoich uwag i propozycji. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym wyraziły opinię, że dostrzegają zmiany wynikające ze zgłoszonych przez nich uwag. Studenci stwierdzili, że większość problemów zgłaszają osobiście w dziekanacie, a uczelnia szybko i efektywnie podejmuje działania mające na celu ich rozwiązanie. Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie w sposób systemowy i sformalizowany bada potrzeby studentów z niepełnosprawnościami. Ankieta dotycząca potrzeb studentów niepełnosprawnych, zawiera szereg pytań dotyczących oczekiwanych form wsparcia i umożliwi zbadanie indywidualnych potrzeb danego studenta wynikających z niepełnosprawności.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System opieki dydaktycznej, materialnej i naukowej jest dostosowany do potrzeb studentów Wydziału Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Studenci mogą liczyć na wsparcie dydaktyczne ze strony nauczycieli akademickich. Niezbędne wsparcie związane z tokiem studiów studenci otrzymują od pracowników dziekanatu oraz Biura Obsługi Studentów. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym wyraziły opinię, że mają zapewnione rzeczywiste wsparcie ze strony nauczycieli akademickich. Zgodnie z Regulaminem studiów Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie studenci mają możliwość studiowania według indywidualnej organizacji studiów indywidualnego planu studiów i programu nauczania. Na uczelni funkcjonuje efektywny system pomocy materialnej, który w opinii studentów jest motywacją do osiągnięcia lepszych wyników w nauce. W WSEI działa Biuro Karier i Spraw Studenckich, które podejmuje szereg działań mających na celu wsparcie studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* uczestniczą w obowiązkowych praktykach zawodowych. W ich opinii proces organizacji praktyk działa prawidłowo. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na wsparcie w sferze dydaktycznej, materialnej oraz socjalno-bytowej. Na Wydziale funkcje Koło Naukowe „Młodzi Ekonomiści”, członkowie koła mają zapewnione wsparcie finansowe i merytoryczne. Władze WSEI wspierają Samorząd Studentów, który pośredniczy w komunikacji pomiędzy studentami a pracownikami uczelni, uczestniczy w działaniach organów kolegialny, a także organizuje projekty o charakterze integracyjnym, rozrywkowym i charytatywnym. Skuteczność systemu wsparcia dydaktycznego oraz administracyjnego jest systematycznie badana w ramach Ankiety oceny zajęć dydaktycznych oraz Studenckiej ankiety oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury.

Dobre praktyki

W ramach wsparcia studentów z niepełnosprawnościami WSEI organizuje nieodpłatne wyjazdy integracyjno-adaptacyjne, podczas których studenci uczestniczą w różnorodnych szkoleniach, a także mają możliwość nawiązania kontaktu z innymi studentami z niepełnosprawnościami.

Zalecenia

Brak

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Kierunek *finanse i rachunkowość* nie był dotychczas oceniany przez PKA